GOLDONI

TEATRU

★

CLASICII LITERATURII UNIVERSALE

EDITURA DE STAT PENTRU LITERATURĂ ŞI ARTĂ

SLUGĂ LA DOI STĂPÎNI

COMEDIE ÎN TREI ACTE

Reprezentată pentru prima oară la Milano în 1746

În romînește de POLIXENIA KARAMBI

PERSONAJELE

PANTALONE DE' BISOGNOSI
CLARICE, fiica sa
DOCTORUL LOMBARDI
SILVIO, fiul său
BEATRICE, din Torino, travestită în costum bărbătesc, sub numele de Federigo Rasponi
FLORINDO ARETUSI, din Torino, iubitul ei
BRIGHELLA, hangiu
SMERALDINA, camerista Claricei
TRUFFALDINO, servitorul Beatricei, pe urmă al lui Florindo
UN CHELNER de la han
UN SERVITOR al lui Pantalone
DOI HAMALI
CHELNERI DE LA HAN, personaje mute

Acțiunea se petrece la Veneția

ACTUL I

SCENA I

Cameră în casa lui Pantalone

PANTALONE, DOCTORUL, CLARICE, SILVIO, BRIGHELLA, SMERALDINA, un servitor al lui Pantalone

SILVIO *(Claricei, întinzîndu-i mîna)*: Iată mîna mea, şi, o dată cu ea, şi inima mea toată!

PANTALONE *(Claricei)*: Haide, haide, nu te ruşina, dă-i şi tu mîna. Aşa, acum sînteţi logodiţi şi, curînd de tot, facem şi nunta.

CLARICE: Da, dragul meu Silvio, iată mîna mea. Făgăduiesc să-ţi fiu soţie.

SILVIO: Iar eu îţi fac aceeaşi făgăduială. *(Îşi dau mîna.)*

DOCTORUL: Straşnic! Am isprăvit şi treaba asta; iar lucrul, o dată făcut, aşa rămîne.

SMERALDINA *(aparte)*: Ah, ce minunat! Simt cum mi se topeşte şi mie inima.

PANTALONE *(lui Brighella şi Servitorului)*: Voi veţi fi martorii acestei învoieli dintre fiica mea, Clarice, şi domnul Silvio, preacinstitul fiu al domnului doctor Lombardi.

BRIGHELLA *(lui Pantalone)*: Da, domnule, şi vă mulţumesc pentru cinstea ce binevoiţi a mi-o face.

PANTALONE: Vezi? Eu am fost naş la nunta dumitale, iar dumneata eşti martor la nunta fiicei mele. N-am vrut să mai poftesc prieteni şi să mai chem

rude, pentru că în privinţa asta domnul doctor seamănă cu mine: îi place să facă lucrurile fără prea mult zgomot. Vom mînca laolaltă şi ne vom veseli între noi, fără a fi supăraţi de nimeni. *(Claricei şi lui Silvio.)* Ce spuneţi, copii, am făcut bine, nu-i aşa?

SILVIO: Eu, unul, nu doresc decît să fiu alături de scumpa mea mireasă.

SMERALDINA *(aparte)*: Sigur, că asta e cea mai bună mîncare.

DOCTORUL: Fiului meu nu-i plac deşertăciunile. E un băiat de inimă. O iubeşte pe fiica dumitale, şi altceva nu-l mai interesează.

PANTALONE *(lui Silvio)*: Trebuie să spun că cerul a vrut căsătoria asta, căci dacă nu murea, la Torino, domnul Federigo Rasponi, clientul meu în afaceri, căruia ştiţi că-i făgăduisem să i-o dau pe fata mea, nu i-o mai puteam da ginerelui acesta drag.

SILVIO: Fără îndoială că mă pot socoti fericit. Şi dacă şi domnişoara Clarice ar fi la fel...

CLARICE: Dragă Silvio, eşti nedrept cu mine. Ştii bine că te iubesc! M-aş fi căsătorit cu Federigo Rasponi ca să dau ascultare tatălui meu, dar inima mea ţi-a aparţinut întotdeauna.

DOCTORUL: Asta aşa e. Hotărîrile cerului se înfăptuiesc în chipuri neprevăzute. *(Lui Pantalone.)* Dar cum a murit Federigo Rasponi?

PANTALONE: Sărăcuţul! Ştiu doar c-a fost ucis, într-o noapte, din pricina surorii sale. A primit o lovitură de sabie, şi-atîta i-a fost!

BRIGHELLA *(lui Pantalone)*: Asta s-a întîmplat la Torino?

PANTALONE: La Torino.

BRIGHELLA: Vai, bietul de el! Tare-mi pare rău de el!

PANTALONE *(lui Brighella)*: Îl cunoşteai pe Federigo Rasponi?

BRIGHELLA: Sigur că-l cunoşteam. Am stat la Torino trei ani şi am cunoscut-o şi pe sora lui. O fată deşteaptă şi curajoasă; se îmbrăca bărbăţeşte şi călărea; pînă şi el era îndrăgostit de sora asta a lui. O, cine-ar fi crezut?!

PANTALONE: Ei! Nenorocirile nu întîrzie niciodată să vină. Dar să nu mai pomenim despre lucruri triste. Ştii ce voiam să-ţi spun, dragă domnule Brighella? Te ştiu meşter priceput în ale bucătăriei. Ai vrea să ne pregăteşti o masă pe gustul dumitale?

BRIGHELLA: Cu multă plăcere. Nu vreau să mă laud, dar la hanul meu toată lumea e mulţumită şi toţi spun că nicăieri nu se mănîncă mai bine ca la mine. O să vedeţi ce mîncăruri gustoase o să vă fac!

PANTALONE: Foarte bine. Vezi să fie ceva cu zeamă, ca să pot muia miez de pîine. *(Se aud bătăi în uşă.)* Cine bate? Smeraldina, vezi cine e!

SMERALDINA: Îndată. *(Pleacă, apoi se reîntoarce.)*

CLARICE: Tată, cu îngăduinţa dumitale.

PANTALONE: Aşteaptă, venim cu toţii. Să vedem cine e.

SMERALDINA *(reîntorcîndu-se)*: Domnule, e servitorul unui străin, care vrea să vă dea o veste. Mie n-a vrut să-mi spună nimic. Zice că vrea să vorbească cu stăpînul.

PANTALONE: Lasă-l să intre. Să auzim ce vrea.

SMERALDINA: Îl poftesc îndată. *(Pleacă.)*

CLARICE: Tată, eu aş vrea să plec.

PANTALONE: Unde?

CLARICE: Ştiu şi eu? În odaia mea.

PANTALONE: Nu, fata mea, stai aici. *(Încet, Doctorului.)* N-aş vrea să-i lăsăm încă singuri pe tinerii ăştia.

DOCTORUL *(încet, lui Pantalone)*: Da, da. Să procedăm cu prudenţă.

SCENA 2

TRUFFALDINO, SMERALDINA şi cei de mai înainte

TRUFFALDINO: Prea cinstiţi domni, mă închin cu tot respectul. O, ce frumoasă companie! O, ce minunată sindrofie!

PANTALONE *(lui Truffaldino)*: Prietene, cine eşti şi ce doreşti?

TRUFFALDINO *(lui Pantalone, arătînd-o pe Clarice)*: Cine e această graţioasă doamnă?

PANTALONE: E fiica mea.

TRUFFALDINO: Mă bucur.

SMERALDINA *(lui Truffaldino)*: Şi mai e şi logodită pe deasupra.

TRUFFALDINO *(Smeraldinei)*: Îmi pare bine. Dar dumneata cine eşti?

SMERALDINA: Eu sînt camerista domnişoarei.

TRUFFALDINO: Îmi pare bine.

PANTALONE: Haide, domnule, să terminăm cu prezentările. Spune-mi, ce doreşti de la mine? Cine eşti şi cine te trimite?

TRUFFALDINO: Mai încet, mai încet... S-o luăm cu binişorul. Trei întrebări deodată e prea mult pentru un biet om.

PANTALONE *(încet, Doctorului)*: Mie-mi face impresia că e un prostănac.

DOCTORUL *(încet, lui Pantalone)*: Mie-mi pare mai curînd un şugubăţ.

TRUFFALDINO *(Smeraldinei)*: Dumneata eşti logodnica?

SMERALDINA *(suspinînd)*: O, nu, domnule.

PANTALONE: Vrei să-mi spui cine eşti, sau te duci să-ţi vezi de treburile dumitale?

TRUFFALDINO *(lui Pantalone)*: Dacă vreţi să ştiţi doar cine sînt, vă lămuresc în două cuvinte: sînt servitorul stăpînului meu. *(Întorcîndu-se*

către Smeraldina.) Aşadar, să ne întoarcem la cele ce spuneam...

PANTALONE: Dar cine e stăpînul tău?

TRUFFALDINO *(lui Pantalone):* E un străin care doreşte să vă facă o vizită. *(Smeraldinei.)* În privinţa logodnicilor o să mai vorbim noi.

PANTALONE: Şi cine e acest străin? Cum îl cheamă?

TRUFFALDINO *(lui Pantalone):* Ei, e o poveste lungă. Stăpînul meu e domnul Federigo Rasponi, din Torino, care vă salută, care a venit cu poştalionul şi care aşteaptă jos să-i duc răspunsul dacă puteţi să-l primiţi. Sînteţi mulţumit? Vreţi să mai ştiţi şi altceva? *(Toţi se arată foarte miraţi.)* *(Smeraldinei.)* Dar să ne întoarcem la...

PANTALONE: Vino aici, vorbeşte cu mine! Ce naiba tot spui?

TRUFFALDINO: Dacă vreţi să ştiţi cine sînt, aflaţi că mă numesc Truffaldino Battochio şi sînt de fel de prin văile din jurul Bergamului.

PANTALONE: Puţin îmi pasă cine eşti! Vreau să-mi spui cine-i stăpînul tău. Mi-e teamă că n-am auzit bine.

TRUFFALDINO *(aparte):* Bietul bătrîn, o fi fudul de-o ureche. *(Tare.)* Stăpînul meu e domnul Federigo Rasponi din Torino.

PANTALONE: Fugi de-aici! Eşti nebun? Domnul Federigo Rasponi din Torino a murit.

TRUFFALDINO: A murit?

PANTALONE: A murit fără doar şi poate, din nefericire pentru el.

TRUFFALDINO *(aparte):* Drace, cînd naiba o fi murit stăpînul meu, că doar eu viu l-am lăsat jos. *(Tare.)* Spuneţi-mi, chiar a murit cu adevărat?

PANTALONE: Ţi-o spun cu precizîune.

DOCTORUL: Da, a murit cu-adevărat, crede-mă.

TRUFFALDINO *(aparte):* O, bietul meu stăpîn! I s-o fi întîmplat vreo nenorocire! *(Tare.)* Cu voia dumneavoastră. *(Dă să plece.)*

PANTALONE: Altceva mai vrei de la mine?

TRUFFALDINO: Dacă a murit, ce să mai vreau? *(Aparte.)* Mă duc să văd dacă-i adevărat. *(Plecă, apoi se reîntoarce.)*

PANTALONE: Cine-o mai fi şi ăsta? E sau nebun, sau pehlivan.

DOCTORUL: Ştiu şi eu? Pare să fie şi de una şi de alta.

BRIGHELLA: Eu aş spune mai degrabă că-i un gogoman. E bergamez şi n-aş crede să fie cine ştie ce mare pehlivan.

SMERALDINA: Şi e şi deştept. *(Aparte.)* Chiar îmi place ocheşelul acela.

PANTALONE: Dar ce tot spunea despre domnul Federigo?

CLARICE: Dac-ar fi adevărat că-i aici, asta ar fi o veste cît se poate de proastă pentru mine.

PANTALONE *(Claricei):* Nici să nu-ţi treacă prin gînd una ca asta! N-ai văzut scrisoarea?

SILVIO: Chiar dacă ar fi în viaţă şi-ar fi venit aici, ar fi prea tîrziu.

TRUFFALDINO *(întorcîndu-se):* Domnilor, mă faceţi să mă minunez; nu trebuie să vă purtaţi aşa cu un biet om, să vă bateţi joc de un străin! Asta nu-i faptă de oameni cumsecade şi-o să cer să mi se dea socoteală!

PANTALONE *(aparte):* De bună seamă că-i nebun! *(Tare.)* Ce vrei? Ce ţi-am făcut?

TRUFFALDINO: Să-mi spuneţi mie că domnul Federigo Rasponi a murit!

PANTALONE: Şi nu-i aşa?

TRUFFALDINO: Nu-i aşa, pentru că e aici, jos, viu, sănătos, vesel şi plin de duh şi vrea să vină să vă salute, dacă vă face plăcere.

PANTALONE: Domnul Federigo?

TRUFFALDINO: Domnul Federigo!

PANTALONE: Rasponi?

TRUFFALDINO: Rasponi!
PANTALONE: Din Torino?
TRUFFALDINO: Din Torino!
PANTALONE: Băiatule, du-te la balamuc, eşti nebun!
TRUFFALDINO: Pe toţi dracii! Mă faceţi să blestem ca un ieşit din minţi. Şi dacă e jos, aici la intrare, dracul să vă ia!
PANTALONE: Să ştii că-ţi sparg capul.
DOCTORUL: Nu, domnule Pantalone, fă altceva; spune-i mai bine să-l cheme pe acela pe care-l ia drept Federigo Rasponi.
PANTALONE: Foarte bine. Cheamă-l aici pe acest înviat din morţi.
TRUFFALDINO: C-o fi fost mort, şi acum a înviat, e tot ce se poate. N-am nimic împotrivă. Acum însă e viu, şi-o să-l vedeţi cu ochii dumneavoastră. *(Lui Pantalone, cu mînie.)* Mă duc să-i spun să vină. Şi, de-acum înainte, învăţaţi-vă să vă purtaţi mai frumos cu străinii, cu oameni de felul meu, cu bergamezii cinstiţi! *(Smeraldinei, aparte.)* O să stăm şi noi de vorbă, cînd o veni timpul.
CLARICE *(încet, lui Silvio)*: Tremur toată. Mi-e frică, dragul meu Silvio.
SILVIO *(încet, Claricei)*: Nu te teme, eşti a mea orice s-ar întîmpla!
DOCTORUL: Vom afla îndată adevărul.
PANTALONE: Să nu fie vreun pungaş care vrea să ne îmbrobodească cu cine ştie ce înşelătorie.
BRIGHELLA: După cum v-am mai spus, eu l-am cunoscut pe domnul Federigo şi-o să-mi dau numai-decît seama dacă e el sau nu.
SMERALDINA *(aparte)*: Ocheşelul acela n-are mutră de mincinos. Tare sînt curioasă să ştiu dacă nu mă-nşel... *(Tare.)* Cu îngăduinţa domniilor-voastre, domnilor. *(Iese.)*

SCENA 3

BEATRICE, îmbrăcată bărbăteşte, sub numele de Federigo, şi cei de mai înainte

BEATRICE: Bunăvoinţa pe care mi-aţi arătat-o în scrisorile domniei-voastre, domnule Pantalone, nu se potriveşte cu primirea pe care mi-o faceţi! Trimit servitorul să mă anunţe, şi domnia-voastră mă ţineţi afară, ca de-abia după o jumătate de oră să-mi răspundeţi că pot veni.

PANTALONE: Iertăciune... Dar cine sînteţi, domnule?

BEATRICE: Federigo Rasponi din Torino, sluga...

(Toţi ceilalţi dau semn de mare mirare.)

BRIGHELLA *(aparte)*: Ce văd? Ce-nseamnă asta? Ăsta nu-i Federigo, ci sora lui, domnişoara Beatrice. Vreau să văd ce-o fi urmărind cu înşelătoria asta.

PANTALONE: Sînt cît se poate de mirat... Mă bucur văzîndu-vă viu şi sănătos, fiindcă primisem veşti proaste despre domnia-voastră. *(Încet, Doctorului.)* Parcă tot nu-mi vine să cred...

BEATRICE: Ştiu, s-a spus c-am fost ucis într-o încăierare. Dar, mulţumită cerului, am fost numai rănit şi, îndată ce m-am însănătoşit, am întreprins această călătorie, pe care am proiectat-o de multă vreme împreună cu domnia-voastră.

PANTALONE: Nu ştiu ce să spun. Păreţi un om cinstit, dar eu am informaţii sigure şi precise că domnul Federigo a murit. Eu vă văd, vă văd bine... dar dacă nu-mi aduceţi vreo dovadă care să mă convingă că nu-i adevărat...

BEATRICE: Îndoiala domniei-voastre e cît se poate de întemeiată şi înţeleg că e necesar să vă aduc unele dovezi. Iată patru scrisori de-ale prietenilor şi asociaţilor domniei-voastre, dintre care una chiar a procuristului băncii noastre. Cred că

recunoaşteţi iscăliturile... Ei, acum v-aţi convins? *(Îi dă lui Pantalone patru scrisori, pe care acesta le citeşte.)*

CLARICE *(încet, lui Silvio)*: Ah, Silvio, sîntem pierduţi!

SILVIO *(încet, Claricei)*: Mai curînd îmi pierd viaţa decît pe tine!

BEATRICE *(aparte, văzîndu-l pe Brighella)*: A, Brighella! De unde a mai răsărit şi ăsta aici? Fără îndoială că mă va recunoaşte, dar n-aş vrea să mă dau de gol. *(Tare, lui Brighella.)* Prietene, mi se pare că te cunosc.

BRIGHELLA: Aveţi dreptate, domnule. M-aţi cunoscut la Torino. Vă mai amintiţi de Brighella Cavicchio?

BEATRICE: Sigur. Acum îmi aduc aminte. *(Se duce lîngă Brighella.)* Dar ce faci la Veneţia? *(Încet, lui Brighella.)* Pentru numele lui dumnezeu, nu mă trăda!

BRIGHELLA *(încet, Beatricei)*: Nu vă fie teamă. *(Tare.)* Sînt haugiu şi vă stau la dispoziţie.

BEATRICE: Foarte bine! Şi fiindcă am plăcerea să te cunosc, am să poposesc la hanul dumitale.

BRIGHELLA: Îmi faceţi o mare cinste. *(Aparte.)* Fără doar şi poate că trebuie să fie vorba de vreo contrabandă.

PANTALONE: Am citit totul, şi cum aceste scrisori se potrivesc cu spusele domnului Federigo Rasponi, şi deoarece mi le-aţi adus chiar domnia-voastră, sînt nevoit să cred că sînteţi... ceea ce spun aceste scrisori.

BEATRICE: Dacă mai aveţi vreo urmă de îndoială, iată-l aici şi pe jupîn Brighella, care mă cunoaşte şi vă poate încredinţa că sînt Federigo Rasponi.

BRIGHELLA: Într-adevăr, domnule, pot să vă încredinţez că aşa e.

PANTALONE: Dacă lucrurile stau aşa cum spun scrisorile şi cum mi-o spune şi cumătrul Brighella,

atunci mă bucur, scumpe domn Federigo, şi vă cer iertare pentru faptul c-am pus la îndoială cuvintele domniei-voastre.

CLARICE: Dragă tată, acesta e deci domnul Federigo Rasponi?

PANTALONE: El aşa susţine.

CLARICE *(încet, lui Silvio)*: Cît sînt de nenorocită! Ce-o să se întîmple cu noi?

SILVIO *(încet, Claricei)*: Nu-ţi fie teamă, eşti a mea şi am să te apăr!

PANTALONE *(încet, Doctorului)*: Ce spui, doctore, a venit tocmai la timp, nu?

DOCTORUL: *Accidit in puncto, quod non contingit in anno.*[1]

BEATRICE *(arătînd spre Clarice)*: Domnule Pantalone, cine e această doamnă?

PANTALONE: E fiica mea, Clarice.

BEATRICE: Care mi-e destinată ca soţie?

PANTALONE: Da, domnule, întocmai. *(Aparte.)* În straşnică încurcătură am mai intrat!

BEATRICE *(Claricei)*: Domnişoară, îngăduiţi-mi să vă salut.

CLARICE *(demnă şi rece)*: Slugă preaplecată.

BEATRICE *(lui Pantalone)*: Mă primeşte foarte rece.

PANTALONE: Ce vreţi? E cam sfioasă de felul ei.

BEATRICE *(lui Pantalone, arătînd spre Silvio)*: Domnul e vreo rudă de-a domniei-voastre?

PANTALONE: Da, domnule, e un nepot de-al meu.

SILVIO *(Beatricei)*: Nu, domnule, nu sînt nici un fel de nepot, sînt logodnicul domnişoarei Clarice.

DOCTORUL *(încet, lui Silvio)*: Bravo, nu-ţi pierde cumpătul! Cere-ţi drepturile, dar nu te pripi.

BEATRICE: Cum?! Dumneata logodnicul domnişoarei Clarice? Parcă-mi fusese făgăduită mie!

---

[1] Dicton latin, ce corespunde cu romînescul: „Nu aduce anul ce aduce ceasul" (n.r.).

PANTALONE: Puţină răbdare şi-o să vă spun totul. Scumpe domn Federigo, luînd drept adevărată nenorocita veste a morţii domniei-voastre, mi-am dat fiica domnului Silvio. Dar acum, fiindcă aţi sosit la vreme şi doriţi mîna Claricei, eu sînt gata să-mi ţin cuvîntul. Domnule Silvio, nu ştiu ce să zic... vezi şi dumneata care e situaţia. Ţi-am spus de la început cum stau lucrurile, aşa că nu te poţi plînge de mine.

SILVIO: Dar domnul Federigo n-o să admită să se logodească c-o fată care şi-a dat cuvîntul altuia.

BEATRICE: Lăsaţi, eu nu sînt chiar atît de gingaş la lucruri din astea. O iau şi aşa. *(Aparte.)* Vreau să mă şi distrez puţin.

DOCTORUL *(aparte)*: Ce cumsecade sînt bărbaţii moderni! Nu-mi displac de loc.

BEATRICE: Sper că domnişoara Clarice nu-mi va refuza mîna.

SILVIO: Aţi venit prea tîrziu, domnule. Domnişoara Clarice trebuie să fie a mea, nu vă amăgiţi cu gîndul c-am să v-o cedez. Dacă domnul Pantalone vrea să mă nedreptăţească, voi şti să-mi apăr dreptul, şi cine o vrea pe Clarice trebuie să şi-o cucerească cu această spadă! *(Pleacă.)*

DOCTORUL *(aparte)*: Bravo, foarte frumos!

BEATRICE *(aparte)*: Nu, nu vreau să mor în acest chip.

DOCTORUL: Domnia-voastră aţi venit puţintel cam prea tîrziu. Domnişoara Clarice trebuia să se căsătorească cu fiul meu. În privinţa asta, legea e clară: *Prior in tempore, potior în jure.*[1] *(Pleacă.)*

BEATRICE *(Claricei)*: Dar dumneavoastră, domnişoară logodnică, nu spuneţi nimic?

CLARICE: Spun că aţi venit ca să mă chinuiţi. *(Pleacă.)*

---

[1] Adagiu de drept roman: „Prioritatea în timp dă o precădere în drept" (n.r.).

SCENA 4

PANTALONE, BEATRICE şi BRIGHELLA, apoi SERVITORUL lui Pantalone

PANTALONE *(voind să se ducă după ea)*: Ce tot flecăreşti? Ce tot spui acolo?

BEATRICE: Opriţi-vă, domnule Pantalone, nu fiţi atît de aspru cu domnişoara Clarice. Nădăjduiesc să-i cîştig bunăvoinţa cu timpul. Pînă atunci, însă, aş vrea să ne punem la punct socotelile căci, după cum aţi aflat, acesta e unul din cele două motive pentru care am venit la Veneţia.

PANTALONE: În ceea ce priveşte socotelile noastre, totul e în cea mai perfectă ordine. Am să vă arăt contul curent; banii sînt pregătiţi şi putem lichida oricînd.

BEATRICE: Am să vin să discutăm totul mai pe larg; şi acum, cu îngăduinţa domniei-voastre, mă voi duce cu Brighella, ca să termin cu unele mici chestiuni care mi-au fost încredinţate. El cunoaşte oraşul şi-o să mă poată ajuta.

PANTALONE: Faceţi aşa cum credeţi că e mai bine, iar dacă aveţi nevoie de ceva, daţi-mi de ştire.

BEATRICE: Mi-aţi face un mare bine dacă mi-aţi avansa ceva bani; mi-a fost teamă să nu-i pierd, aşa că n-am vrut să iau cu mine o sumă prea mare.

PANTALONE: Cu multă plăcere, dar puţin mai tîrziu, fiindcă acum lipseşte casierul. Îndată ce vine, vă trimit banii acasă. N-o să trageţi la cumătrul Brighella?

BEATRICE: Sigur, la el o să trag, dar vă pot trimite şi eu pe servitorul meu. E un om cît se poate de cinstit, căruia îi puteţi încredinţa orice.

PANTALONE: Prea bine, voi face întocmai, şi dacă vreţi să mai rămîneţi, îmi va face plăcere.

BEATRICE: Pentru azi vă mulţumesc. Am să vă supăr mai mult altă dată.

PANTALONE: Vă aştept bucuros.
SERVITORUL *(lui Pantalone)*: Domnule, vă caută cineva.
PANTALONE: Cine?
SERVITORUL: E dincolo... Nu ştiu... *(Încet, lui Pantalone.)* S-au cam încurcat iţele. *(Pleacă.)*
PANTALONE: Vin îndată. Cu îngăduinţa domniei-voastre... Iertaţi-mă dacă nu vă însoţesc. Brighella, tu eşti de-ai casei, întovărăşeşte-l pe domnul Federigo.
BEATRICE: Nu vă faceţi griji din pricina mea.
PANTALONE: Eu trebuie să plec. La bună vedere! *(Aparte, plecînd.)* N-aş vrea să mai iasă din asta cine ştie ce drăcovenie...

SCENA 5

BEATRICE şi BRIGHELLA

BRIGHELLA: Şi acum, domnişoară Beatrice, pot şti şi eu ce s-a întîmplat?
BEATRICE: Linişteşte-te, pentru dumnezeu, nu mă da de gol. Sărmanul meu frate a murit, ucis, fie de mîna lui Florindo Aretusi, fie de a altcuiva, dar tot din cauza lui. Îţi aminteşti că Florindo mă iubea, dar că fratele meu nu mă lăsa să răspund dragostei lui. La un moment dat, nici eu nu ştiu cum, s-au încăierat; Federigo a murit, iar Florindo a fugit de frica judecăţii, fără să aibă timp să-şi ia rămas bun de la mine. Ştie numai dumnezeu cît m-a durut moartea bietului meu frate şi cîte lacrimi am vărsat din cauza lui! Dar ce s-a întîmplat nu se mai poate schimba şi sufăr acum pentru că l-am pierdut pe Florindo. Ştiu c-a luat drumul Veneţiei şi m-am hotărît

să-l urmez. Îmbrăcată în hainele fratelui meu şi cu scrisorile lui de credit, am venit aici cu nădejdea de a-mi regăsi iubitul. Mulţumită acestor scrisori, şi mai ales mulţumită dumitale, domnul Pantaloue mă ia drept Federigo. După ce vom termina socotelile, voi avea destui bani ca să-l ajut pe Florindo, dacă va avea nevoie. Vezi unde te duce dragostea? Ajută-mă, dragă Brighella, ajută-mă, şi te voi răsplăti din plin.

BRIGHELLA: Toate bune, dar n-aş vrea ca, din cauza mea, domnul Pantalone, care-i un om de bună-credinţă, să plătească cine ştie cîţi bani peşin şi să rămînă păcălit.

BEATRICE: Cum păcălit? Dacă fratele meu a murit, nu sînt eu moştenitoarea lui?

BRIGHELLA: Asta aşa e. Dar atunci de ce vă mai ascundeţi?

BEATRICE: Dacă spun cine sînt, nu mai pot face nimic. Pantalone va vrea să-mi fie tutore, şi toţi ceilalţi mă vor plictisi cu sfaturile lor; ba că nu-i frumos, ba că nu stă bine unei fete, şi mai ştiu eu cîte şi mai cîte. Vreau să fiu liberă. Nu va dura mult libertatea asta, dar răbdare. Între timp tot am să pun eu ceva rînduială în lucruri.

BRIGHELLA: Adevărul e, domnişoară, că întotdeauna aţi fost cam năzdrăvană. Aveţi încredere în mine, c-o să vă servesc cum o să pot mai bine.

BEATRICE: Să mergem atunci la dumneata la han.

BRIGHELLA: Dar unde vă e servitorul?

BEATRICE: A spus că mă aşteaptă în stradă.

BRIGHELLA: Unde l-aţi găsit pe nebunul ăsta? Nu e în stare să lege nici două cuvinte măcar.

BEATRICE: L-am luat în drum. Pare uneori cam netot, dar să ştii că nu-i prost de loc. Iar în privinţa cinstei, nu mă pot plînge de el.

BRIGHELLA: Da, cinstea e lucru mare. Să mergem şi să n-aveţi nici o grijă. Veţi fi bine servită. Iată ce isprăvi face dragostea!

BEATRICE: Asta încă nu e nimic. Dragostea face altele şi mai grozave. *(Pleacă.)*

BRIGHELLA: Ei, am început-o bine. Dar, să mergem, căci nu se ştie ce se poate întîmpla. *(Pleacă.)*

SCENA 6

Stradă cu hanul lui Brighella

TRAUFFALDINO, singur

TRUFFALDINO: Mi s-a urît de cînd tot aştept, nu mai pot. Stăpînul meu, după ce că-mi dă aşa de puţin să mănînc, îmi scoate sufletul şi pentru picul ăsta. A trecut o jumătate de ceas de cînd ceasornicul a bătut de douăsprezece, iar măruntaiele mele au simţit amiaza încă de acum două ore. Cel puţin dac-aş şti unde-o să tragă. Alţi călători, îndată ce sosesc într-un oraş, se duc întîi şi-ntîi la han. Dar stăpînul meu... ţi-ai găsit... îşi lasă cuferele în barca celui care l-a adus şi pleacă să facă vizite, fără să se sinchisească cîtuşi de puţin de bietul lui servitor! Sînt unii care spun că trebuie să-i serveşti pe stăpîni cu dragoste, dar să li se spună şi stăpînilor să aibă puţină milă de slugile lor! Uite-aici un han; mai-mai că m-aş duce să văd dacă nu găsesc ceva de-nfulecat. Dar dacă mă caută stăpînul? Cu atît mai rău pentru el, să-şi mai bage minţile-n cap! Vreau să mă duc, dar, chibzuind mai bine, văd că s-a ivit o greutate de care nu mi-am dat seama: abia acum mi-am amintit că n-am para chioară. Vai de capul tău, Truffaldino! Decît slugă, mai bine să fii... ce dracu să fiu? Din mila cerului, nu ştiu să fac nimic.

SCENA 7

FLORINDO, sosind din călătorie, cu un hamal care duce un cufăr în spinare, şi TRUFFALDINO

HAMALUL: Vă spun că nu mai pot...; e prea greu.
FLORINDO: Uite-aici firma unui han. Nu poţi să mai faci încă patru paşi?
HAMALUL: Ajutor, scap cufărul!
FLORINDO: Ţi-am spus doar că-i greu pentru tine. Eşti prea slab, n-ai putere. *(Potriveşte cufărul pe spatele Hamalului.)*
TRUFFALDINO *(văzîndu-l pe Hamal)*: O, de-aş putea să cîştig şi eu zece bănuţi! *(Lui Florindo.)* Domnule, nu cumva aveţi nevoie de ajutorul meu? Vă stau la dispoziţie.
FLORINDO: Dragul meu, fii bun, te rog, şi ajută-l să care cufărul ăsta pînă la han.
TRUFFALDINO: Numaidecît, lăsaţi pe mine! *(Ia cufărul şi şi-l pune în spinare, trîntindu-l pe Hamal cu un brînci.)*
FLORINDO: Bravo!
TRUFFALDINO: E uşor ca un fulg. *(Intră în han cu cufărul.)*
FLORINDO: *(Hamalului)*: Uite, aşa trebuia să faci.
HAMALUL: Nu sînt în stare de mai mult. Fac pe hamalul de nevoie. Tatăl meu e om cu stare.
FLORINDO Şi cu ce se ocupă?
HAMALUL: Tata? Jupoaie miei.
FLORINDO: *(vrînd să intre în han)*: Ăsta-i nebun, n-am nevoie de el.
HAMALUL: Înălţimea-voastră, fie-vă milă...
FLORINDO: Ce vrei?
HAMALUL: Banii pentru cărat.
FLORINDO: Cît trebuie să-ţi dau pentru zece paşi? Barca cu care am venit e chiar aici, în faţă. *(Arată spre culise.)*

HAMALUL: Eu nu număr paşii, mie trebuie să-mi plătiţi. *(Întinde mîna.)*
FLORINDO: Ţine cinci bănuţi. *(Îi pune o monedă în mînă.)*
HAMALUL: Mie să-mi daţi dreptul meu. *(Ţine mîna întinsă.)*
FLORINDO: Cîtă răbdare trebuie să am! Mai ţine încă cinci. *(Îi dă din nou o monedă.)*
HAMALUL: Mie să-mi daţi dreptul meu. *(Tot cu mîna întinsă.)*
FLORINDO *(dîndu-i un picior)*: Nu mă bate la cap!
HAMALUL: Acum, mi-a plătit! *(Pleacă.)*

SCENA 8

FLORINDO, apoi TRUFFALDINO

FLORINDO: Ce oameni! Aşteaptă să-i loveşti ca să-ţi dea pace. Oh, dar ia să văd ce fel de han e ăsta...
TRUFFALDINO: Mai doriţi ceva, domnule?
FLORINDO: Cum e hanul ăsta?
TRUFFALDINO: Foarte bun, domnule. Paturi moi, oglinzi frumoase, o bucătărie grozavă şi-un miros care-ţi merge drept la inimă. Am vorbit cu chelnerul. Veţi fi servit ca un rege.
FLORINDO: Tu cu ce te ocupi?
TRUFFALDINO: Sînt servitor.
FLORINDO: Veneţian?
TRUFFALDINO: Nu-s din Veneţia, dar dintr-o provincie care-i aparţine. Sînt bergamez, la ordinele domniei-voastre.
FLORINDO: Acum n-ai stăpîn?
TRUFFALDINO: Acum... chiar că n-am.
FLORINDO: Eşti fără stăpîn?
TRUFFALDINO: Vedeţi şi domnia-voastră, acum n-am stăpîn. *(Aparte.)* Stăpînul meu nu-i aici, aşa că nu mint.
FLORINDO: Vrei să intri la mine?

TRUFFALDINO: La domnia-voastră? De ce nu? *(Aparte.)* Dacă plata o fi mai bună, de ce să nu schimb stăpînul?

FLORINDO: Cel puţin pentru timpul cît stau la Veneţia.

TRUFFALDINO: Foarte bine. Şi ce simbrie-mi daţi?

FLORINDO: Cît ceri?

TRUFFALDINO: Stăpînul care-l aveam înainte, şi pe care acuma nu-l mai am, îmi dădea un ducat pe lună şi întreţinerea.

FLORINDO: Foarte bine. Îţi voi da şi eu tot atît.

TRUFFALDINO: S-ar cuveni ca domnia-voastră să-mi daţi mai mult.

FLORINDO: Cît vrei?

TRUFFALDINO: Încă un bănuţ pe zi, pentru tutun.

TRUFFALDINO: Bine, ţi-l dau bucuros.

TRUFFALDINO: Dacă-i aşa, atunci o să intru la domnia-voastră.

FLORINDO: Dar mai întîi aş vrea să ştiu cîte ceva despre tine.

TRUFFALDINO: Dacă vreţi să aflaţi cîte ceva despre mine, n-aveţi decît să vă duceţi la Bergamo, acolo toată lumea ştie cine sînt.

FLORINDO. La Veneţia nu te cunoaşte nimeni?

TRUFFALDINO: Aici am sosit abia azi-dimineaţă, domnule.

FLORINDO: Haide! Îmi pari cinstit, am să te încerc.

TRUFFALDINO: Încercaţi-mă şi veţi vedea.

FLORINDO: Mai întîi de toate vreau să te duci la poştă şi să vezi dacă nu sînt scrisori pentru mine. Ţine o jumătate de scud şi du-te de întreabă dacă n-au venit ceva scrisori pentru Florindo Aretusi cu poşta sosită de la Torino. Dacă sînt, ia-le şi întoarce-te numaidecît, căci te aştept.

TRUFFALDINO: Iar pînă atunci domnia-voastră poruncişi să vă pregătească masa.

FLORINDO: Bună idee, am s-o poruncesc. *(Intră în han.)* Îmi place că-i şugubăţ. Şi-l voi încerca încetul cu încetul.

SCENA 9

TRUFFALDINO, apoi BEATRICE, îmbrăcată în haine bărbăteşti, şi BRIGHELLA

TRUFFALDINO: Un ban în plus pe zi, înseamnă treizeci de bani mai mult pe lună. L-am minţit spunîndu-i că celălalt stăpîn mă plătea un ducat; îmi dădea numai cinci lire. Poate că cinci lire fac un ducat, dar nu-s sigur. Şi-apoi nu-l zăresc nicăieri pe domnul acela din Torino. Uf, ce aiurit! Un tînăr fără mustaţă şi fără minte! N-are decît să mă caute, eu mă duc la poştă pentru noul meu stăpîn. *(Vrea să plece, dar se întîlneşte cu Beatrice.)*

BEATRICE: Foarte frumos! Aşa mă aştepţi?

TRUFFALDINO: Sînt aici, domnule, şi v-aştept.

BEATRICE: Şi de ce mă aştepţi aici şi nu în stradă, acolo unde ţi-am spus? Te-am găsit aici numai din întîmplare.

TRUFFALDINO: Mă mai plimb şi eu puţin, ca să-mi astîmpăr foamea.

BEATRICE: Dă o fugă pînă la barca de poştă, întreabă care-i cufărul meu şi adu-l la hanul lui messer Brighella...

BRIGHELLA: Uite, ăsta e hanul meu, nu te poţi înşela.

BEATRICE: Atunci ne-am înţeles. Te aştept aici.

TRUFFALDINO *(aparte)*: Drace! Amîndoi la acelaşi han!

BEATRICE: Ascultă, mai treci şi pe la poştă şi întreabă dacă n-au sosit cu poşta din Torino ceva scrisori pentru Federigo Rasponi sau Beatrice Rasponi. Trebuia să vină şi sora mea cu mine, dar i s-a întîmplat ceva şi a rămas în oraş; poate că i-a scris vreo prietenă; vezi dacă nu sînt ceva veşti, fie pentru ea, fie pentru mine.

TRUFFALDINO *(aparte)*: Nu știu ce să mă fac. Mă aflu în cea mai strașnică încurcătură din lume!

BRIGHELLA *(încet, Beatricei)*: Dar cum puteți primi scrisori și pe numele domniei-voastre și pe celălalt dacă ați plecat în taină?

BEATRICE *(încet, lui Brighella)*: Am poruncit unui servitor credincios să mă țină la curent cu cele ce se întîmplă acasă, și nu știu exact pe ce nume îmi va scrie. Să mergem și am să-ți povestesc totul pe îndelete. *(Lui Truffaldino.)* Iar tu grăbește-te să te duci la poștă și la barca de poștă. Ia scrisorile și cufărul și adu-le la han. Te aștept. *(Intră în han.)*

TRUFFALDINO *(lui Brighella)*: Dumneata ești stăpînul hanului?

BRIGHELLA: Vezi bine că eu. Dac-ai să te porți cum trebuie, fii sigur c-am să-ți dau să mănînci pe săturate. *(Intră în han.)*

SCENA 10

TRUFFALDINO, apoi SILVIO

TRUFFALDINO: Minunat! Sînt atîția care caută un stăpîn, și eu am găsit doi. Vorba e, ce dracu fac acum? Pe amîndoi nu-i pot servi. Nu? Adică de ce nu? Ce, nu-i bine să am doi stăpîni, să cîștig două lefuri și să mănînc dublu? Dacă n-or să bage de seamă, să știți că m-am procopsit. Iar dac-or să bage, ce pierd? Nimic! Dacă unul mă dă afară, rămîn cu celălalt. O să încerc, pe cinstea mea! Chiar de-o fi ca povestea asta să nu țină decît o zi, tot o să-ncerc. Pînă la urmă, o scot eu la capăt. Ei, dar acum să mă duc la poștă pentru amîndoi. *(Vrea să plece.)*

SILVIO: Acesta e servitorul lui Federigo Rasponi. *(Lui Truffaldino.)* Hei, tinere!

TRUFFALDINO: Domnule?
SILVIO: Unde e stăpînul tău?
TRUFFALDINO: Stăpînul meu? E în hanul acela.
SILVIO: Du-te numaidecît la stăpînul tău şi spune-i că vreau să-i vorbesc; dacă e om de onoare, să vină. Eu îl aştept aici.
TRUFFALDINO: Dar, scumpul meu domn...
SILVIO *(cu voce tare)*: Repede, fugi!
TRUFFALDINO: Dar să ştiţi că stăpînul meu...
SILVIO: Mai puţină vorbă şi fugi.
TRUFFALDINO: Dar care stăpîn trebuie să vină?
SILVIO: Repede, că, de nu, te croiesc.
TRUFFALDINO *(aparte)*: Nu ştiu ce să fac... O să-l trimit şi eu pe primul care-l găsesc. *(Intră în han.)*

SCENA II

SILVIO, apoi FLORINDO şi TRUFFALDINO

SILVIO: Nu, nu mă mai recunosc. Să îngădui eu prezenţa unui rival? Dacă Federigo a scăpat o dată cu viaţa, n-o să i se întîmple asta şi a doua oară. Ori renunţă la orice pretenţii asupra Claricei, ori o să aibă de-a face cu mine... Uite că iese lume din han. N-aş vrea să fiu tulburat. *(Se retrage în partea opusă.)*
TRUFFALDINO *(arătîndu-l pe Silvio lui Florindo)*: Iată-l şi pe domnul acela care vă caută; e foc şi pară.
FLORINDO *(lui Truffaldino)*: Nu-l cunosc. Ce vrea de la mine?
TRUFFALDINO: Habar n-am. Eu mă duc după scrisori, dacă-mi daţi voie. *(Aparte.)* N-am chef de scandal.
SILVIO *(aparte)*: Nu mai vine odată Federigo?

FLORINDO *(aparte)*: Vreau să știu care-i adevărul. *(Lui Silvio.)* Domnia-voastră m-ați chemat, domnule?

SILVIO: Eu? Nici n-am cinstea să vă cunosc cel puțin.

FLORINDO: Și totuși servitorul acela, care-a plecat de-aici chiar acum, mi-a spus c-ați cerut să mă vedeți, ba că ați și poruncit asta.

SILVIO: N-a înțeles bine. I-am spus că vreau să vorbesc cu stăpînul lui.

FLORINDO: Ei bine, eu sînt stăpînul lui.

SILVIO: Dumneavoastră, stăpînul lui?

FLORINDO: Desigur. El e în slujba mea.

SILVIO: În cazul acesta, vă rog să mă iertați... Ori servitorul domniei-voastre seamănă cu altul pe care l-am văzut azi-dimineață, ori e în slujba altcuiva.

FLORINDO: E în slujba mea, vă garantez.

SILVIO: Dacă e așa, atunci iertați-mă.

FLORINDO: Nu face nimic. Astfel de erori se întîmplă adesea.

SILVIO: Sînteți străin, domnule?

FLORINDO: Da, sînt din Torino.

SILVIO: Și persoana cu care aveam de vorbit e tot din Torino.

FLORINDO: Dacă e un concetățean de-al meu, s-ar putea să-l cunosc și, de v-a pricinuit ceva necazuri, voi face tot ce trebuie ca să vi se facă dreptate.

SILVIO: Cunoașteți pe un oarecare Federigo Rasponi?

FLORINDO: O, din păcate l-am cunoscut.

SILVIO: Vrea să-mi ia logodnica. Are asentimentul tatălui, dar fata mi-a jurat mie credință chiar azi-dimineață.

FLORINDO: Nu vă fie teamă, Federigo Rasponi nu vă mai poate lua logodnica; a murit.

SILVIO: Da, aşa se credea, dar azi-dimineaţă, spre nenorocirea şi disperarea mea, a apărut viu şi nevătămat la Veneţia.

FLORINDO: Domnule, vorbele domniei-voastre mă fac să încremenesc de uimire!

SILVIO: Şi eu am rămas în aceeaşi stare cînd l-am văzut.

FLORINDO: Totuşi, vă asigur că Federigo Rasponi a murit.

SILVIO: Iar eu vă asigur că Federigo Rasponi e viu.

FLORINDO: Luaţi seama, să nu vă înşelaţi.

SILVIO: Domnul Pantalone de' Bisognosi, tatăl fetei, a încercat prin toate mijloacele posibile să afle adevărul, dar are dovezi sigure că e el în persoană.

FLORINDO *(aparte)*: Prin urmare, n-a fost ucis în încăierarea aceea, aşa cum am crezut cu toţii.

SILVIO: Şi, ori el, ori eu trebuie să renunţăm la dragostea Claricei, sau la viaţă.

FLORINDO *(aparte)*: Federigo aici? Eu fug de judecată şi dau chiar peste duşmanul meu?!

SILVIO: E mult de cînd nu l-aţi văzut? Era vorba să locuiască chiar la hanul acesta.

FLORINDO: Nu l-am văzut. Mi s-a spus că nu e nici un străin aici.

SILVIO: Poate că s-o fi răzgîndit. Domnule, scuzaţi-mă dacă v-am supărat. V-aş ruga, dacă-l vedeţi cumva pe Federigo Rasponi, să-l sfătuiţi că e mai bine să renunţe la această căsătorie. Mă numesc Silvio Lombardi. Cu plecăciune.

FLORINDO: Îmi pare foarte bine de cunoştinţă. *(Aparte.)* Nu mai înţeleg nimic.

SILVIO: Numele domniei-voastre pot avea şi eu plăcerea să-l cunosc?

FLORINDO *(aparte)*: Nu vreau să mă descopăr. *(Tare.)* Orazio Ardenti. Cu plecăciune.

SILVIO: Domnule Orazio, cu plecăciune. *(Pleacă.)*

SCENA 12

FLORINDO, singur

FLORINDO: E cu putinţă să nu fi murit după ce i s-a străpuns trupul cu sabia? Eu însumi l-am văzut întins pe jos, într-un lac de sînge. Şi am auzit spunîndu-se că lovitura l-a răpus. Totuşi se poate să nu fi murit. Poate că sabia nu i-a atins inima. Nu ştiu ce să mai cred. Nu cunosc adevărul, pentru că, îndată după această faptă care mi-a fost atribuită, cunoscută fiind duşmănia dintre noi doi, am fugit din Torino. Dacă n-a murit, ar fi mai bine să mă întorc la Torino ca să alin durerea scumpei mele Beatrice, care poate că suferă şi plînge din cauza plecării mele.

SCENA 13

TRUFFALDINO, cu un alt hamal, care duce cufărul Beatricei, şi FLORINDO

Truffaldino şi hamalul înaintează cîţiva paşi. Pe urmă, zărindu-l pe Florindo şi temîndu-se să nu fie văzut, îl îndepărtează pe hamal

TRUFFALDINO: Vino cu mine... O, drace! Iată-l pe celălalt stăpîn. Prietene, aşteaptă-mă la colţul acela. *(Hamalul se depărtează.)*

FLORINDO *(aparte)*: Da, aşa voi face. Mă voi întoarce la Torino.

TRUFFALDINO: Am sosit, domnule...

FLORINDO: Truffaldino, vrei să vii cu mine la Torino?

TRUFFALDINO: Cînd?

FLORINDO: Chiar acum, numaidecît.

TRUFFALIDNO: Fără să fi mîncat?

FLORINDO: Nu, întîi mîncăm, şi pe urmă plecăm.

TRUFFALDINO: Foarte bine; o să mă hotărăsc în timp ce mănînc.
FLORINDO: Ai fost la poştă?
TRUFFALDINO: Da, domnule.
FLORINDO: Ai găsit ceva scrisori pentru mine?
TRUFFALDINO: Am găsit, domnule.
FLORINDO: Dă-mi-le repede. Unde sînt?
TRUFFALDINO: Îndată, domnule. *(Scoate din buzunar trei scrisori. Aparte.)* Pe toţi dracii! Am amestecat scrisorile şi-acuma nu mai ştiu care sînt ale unuia, şi care ale celuilalt. Cum o să mă descurc, căci nu ştiu să citesc?!
FLORINDO: Hai, dă-mi-le odată!
TRUFFALDINO *(scoţînd din buzunar trei scrisori)*: Dau eu îndată de ea, domnule. *(Aparte.)* Am scrîntit-o. *(Tare.)* Să vă spun: scrisorile astea trei nu-s toate pentru domnia-voastră. M-am întîlnit mai adineauri cu un alt servitor, care mă cunoaşte, căci am slujit împreună la Bergamo; i-am spus că mă duc la poştă, şi el m-a rugat să văd dacă nu cumva sînt ceva scrisori şi pentru stăpînul lui. Ştiu că una din ele e a lui, dar nu mă întrebaţi care.
FLORINDO: Dă-mi mie să văd; o să le iau pe-ale mele, iar pe cealaltă o să ţi-o înapoiez.
TRUFFALDINO: Luaţi-le. Vreau neapărat să-mi servesc prietenul.
FLORINDO *(aparte)*: Ce văd? O scrisoare adresată Beatricei Rasponi? Beatrice Rasponi în Veneţia!
TRUFFALDINO: Aţi dat peste scrisoarea prietenului meu?
FLORINDO: Cine e prietenul care te-a rugat să-i faci acest serviciu?
TRUFFALDINO: E tot servitor... îl cheamă Pasquale.
FLORINDO: Şi în serviciul cui e?
TRUFFALDINO: Nu ştiu, domnule.
FLORINDO: Dar, dacă te-a rugat să ridici scrisorile stăpînului său, trebuie să-ţi fi spus şi cum îl cheamă.

TRUFFALDINO: Desigur, domnule. *(Aparte.)* Îţele se-ncurcă al dracului de tare!
FLORINDO: Ei bine, cum a spus că-l cheamă?
TRUFFALDINO: Nu-mi aduc aminte.
FLORINDO: Cum aşa?
TRUFFALDINO: Mi-a scris numele stăpînului său pe un petic de hîrtie.
FLORINDO: Şi unde e hîrtia?
TRUFFALDINO: Am lăsat-o la poştă.
FLORINDO *(aparte)*: Nu mai pricep absolut nimic.
TRUFFALDINO *(aparte)*: Acu pe unde scot eu cămaşa?
FLORINDO: Unde locuieşte acest Pasquale?
TRUFFALDINO: Zău că nu ştiu, domnule.
FLORINDO: Atunci unde-ai să-i duci scrisorile?
TRUFFALDINO: Mi-a spus c-o să ne întîlnim în piaţă.
FLORINDO *(aparte)*: Nu ştiu ce să mai cred.
TRUFFALDINO *(aparte)*: Dacă scap cu faţa curată, o să fie o adevărată minune. *(Tare.)* Binevoiţi să-mi înapoiaţi scrisoarea şi o să-l caut pe Pasquale.
FLORINDO: Nu, scrisoarea asta o citesc eu mai întîi.
TRUFFALDINO: Vai de mine, să nu faceţi una ca asta! Ştiţi doar că cine deschide scrisorile e pedepsit.
FLORINDO: Ştiu, dar scrisoarea asta mă interesează prea mult. E adresată unei persoane care, într-un anumit fel, îmi aparţine, aşa că pot s-o deschid fără teamă. *(O deschide.)*
TRUFFALDINO *(aparte)*: Vai de mine, a şi deschis-o!
FLORINDO *(aparte)*: „Prealuminată stăpînă. Plecarea domniei-voastre a stîrnit în oraş tot felul de clevetiri; toată lumea a înţeles c-aţi luat această hotărîre ca să-l urmaţi pe domnul Florindo. Curtea, aflînd că aţi fugit în haine bărbăteşti, face tot ce poate ca să vă dea de urmă şi să vă aresteze. N-am expediat scrisoarea asta cu poştalionul care merge direct de la Torino la Veneţia ca să nu dau în vileag oraşul unde mi-aţi mărturisit că aveţi de gînd să mergeţi. Am trimis-o

aşadar unui prieten din Genova, ca s-o expedieze de-acolo la Veneţia. Dacă am vreo veste deosebită, o să vi-o comunic pe aceeaşi cale. Preaumilul şi preacredinciosul servitor, Tonino della Doira."

TRUFFALDINO *(aparte)*: Frumoasă faptă să citească scrisorile altuia!

FLORINDO *(aparte)*: Ce mi-a fost dat să aflu? Ce-am citit? Beatrice a fugit de-acasă? În haine bărbăteşti? Ca să mă urmeze? Atunci mă iubeşte cu adevărat. De m-ar ajuta cerul s-o găsesc aici, la Veneţia! *(Tare.)* Aleargă, dragă Truffaldino, şi fă tot ce poţi ca să dai de urma lui Pasquale. Află numele stăpînului său şi dacă acesta e bărbat sau femeie. Află unde locuieşte, şi pe urmă veniţi amîndoi la mine şi-o să primiţi şi tu şi el cîte-un bacşiş gras.

TRUFFALDINO: Daţi-mi scrisoarea şi-o să caut să-l găsesc.

FLORINDO: Iat-o, mă încred în tine. Veştile astea sînt extrem de importante pentru mine.

TRUFFALDINO: Dar ce-o să spună cînd o să vadă c-am deschis-o?

FLORINDO: Spune-i c-a fost o neînţelegere, o întîmplare... Haide, nu-mi mai pune şi tu beţe-n roate!

TRUFFALDINO: Atunci nu mai plecăm la Torino?

FLORINDO: Nu, pentru moment nu. Străduieşte-te să-l găseşti pe Pasquale. *(Aparte.)* Beatrice la Veneţia, Federigo la Veneţia... Dacă o găseşte fratele ei, vai de ea, dar o să fac tot ce-i cu putinţă ca să dau de urma ei. *(Pleacă.)*

SCENA 14

TRUFFALDINO, singur, apoi HAMALUL, aducînd cufărul

TRUFFALDINO: Tare m-aş mai bucura să nu plece! Numai c-aş vrea să ştiu şi eu cum o s-o scot la capăt cu

două slujbe! Vreau să-mi încerc isteţimea. Nu-mi prea place că trebuie să-i duc celuilalt stăpîn al meu scrisoarea deschisă. Ia să încerc s-o păturesc. *(Face diverse încercări, dar nu reuşeşte.)* Acum trebuie s-o lipesc. Dac-aş şti cum să fac! Am văzut că bunica mea lipea uneori scrisorile cu pîine mestecată. Ia să încerc şi eu. *(Scoate din buzunar o bucăţică de pîine.)* Păcat că trebuie să stric bunătate de pîine... dar ce să fac? *(Mestecă o bucăţică de pîine, ca să lipească scrisoarea, dar o înghite fără să vrea.)* Drace, am înghiţit-o! Trebuie să mestec altă bucată. *(Procedează la fel, dar înghite şi a doua bucată.)* Ce să fac? Natura se împotriveşte unei asemenea fapte. Să mai încerc o dată. *(Mestecă, întocmai ca şi înainte. E gata să înghită pîinea şi de data aceasta, dar se stăpîneşte şi reuşeşte, cu mare greutate, să şi-o scoată din gură.)* S-a făcut, acum o să pot lipi scrisoarea! *(O lipeşte cu pîine.)* Îmi pare c-am scos-o la capăt destul de bine. Bravo mie! Vai, dar am uitat cu totul de hamal. *(Către scenă.)* Vino, prietene, şi du cufărul sus.

HAMALUL *(purtînd cufărul în spate)*: Sînt aici. Unde trebuie să duc cufărul?

TRUFFALDINO: La hanul ăla. Vin şi eu într-o clipă.

HAMALUL: Şi cine plăteşte?

SCENA 15

BEATRICE, ieşind din han, şi cei de mai înainte

BEATRICE *(lui Truffaldino)*: Acesta e cufărul meu?

TRUFFALDINO: Da, domnule.

BEATRICE *(Hamalului)*: Du-mi-l în cameră.

HAMALUL: Care e camera domniei-voastre?

BEATRICE: Întreabă chelnerul.

HAMALUL: Ne-am înţeles să-mi daţi treizeci de bani.

BEATRICE: Du-te şi-o să ţi-i plătesc.
HAMALUL: V-aş ruga să mi-i daţi acum.
BEATRICE: Nu mă plictisi.
HAMALUL: Atunci azvîrl cufărul în mijlocul străzii.
(Intră în han.)
TRUFFALDINO: Cumsecade oameni şi hamalii ăştia...
BEATRICE: Ai fost la poştă?
TRUFFALDINO: Da, domnule.
BEATRICE: Sînt ceva scrisori pentru mine?
TRUFFALDINO: Una singură, pentru sora domniei-voastre.
BEATRICE: Bine. Unde-i?
TRUFFALDINO: Iat-o! *(Îi dă scrisoarea.)*
BEATRICE: Scrisoarea asta a fost deschisă.
TRUFFALDINO: Deschisă? Nu se poate.
BEATRICE: Deschisă, şi pe urmă lipită cu pîine.
TRUFFALDINO: Eu... habar n-am.
BEATRICE: Habar n-ai? Hoţule, mincinosule! Vreau să ştiu cine-a deschis scrisoarea asta?!
TRUFFALDINO: O să vă spun, domnule, o să vă spun tot. Oricine poate greşi. La poştă era şi o scrisoare pentru mine; eu nu prea cunosc slovele şi, fără să vreau, în loc s-o deschid pe-a mea, am deschis-o pe-a domniei-voastre. Vă cer iertare, domnule.
BEATRICE: Ei, dacă aşa stau lucrurile, nu-i nimic.
TRUFFALDINO: Aşa stau, domnule.
BEATRICE: Ai citit-o? Ştii ce scrie în ea?
TRUFFALDINO: Nici pomeneală! Are nişte slove pe care nu le pot desluşi.
BEATRICE: Şi nici altcineva n-a citit-o?
TRUFFALDINO *(mirîndu-se)*: Vai de mine!
BEATRICE: Bagă de seamă...
TRUFFALDINO *(ca şi mai înainte)*: Vai!
BEATRICE *(citeşte, încet)*: N-aş vrea să mă tragă pe sfoară.
TRUFFALDINO *(aparte)*: Am scăpat şi de data asta.
BEATRICE *(aparte)*: Îi rămîn obligată lui Tonino,

e o slugă credincioasă. *(Lui Truffaldino.)* Ascultă, eu am treabă pe undeva prin apropiere. Tu du-te la han și deschide cuferele, uite cheile, și aerisește-mi puțin hainele. Mîncăm cînd mă întorc. *(Aparte.)* Nu-l văd nicăieri pe domnul Pantalone, și am mare nevoie de bani. *(Iese.)*

SCENA 16

TRUFFALDINO, apoi PANTALONE

TRUFFALDINO: Toate-mi merg din plin! Nici că se putea mai bine! Sînt grozav! Dau pe mine cu o sută de scuzi mai mult decît dădeam pîn-acum!
PANTALONE: Spune-mi, prietene, stăpînul tău e acasă?
TRUFFALDINO: Nu, domnule, a plecat chiar acuma.
PANTALONE: Știi cumva unde s-a dus?
TRUFFALDINO: Habar n-am.
PANTALONE: Ia masa acasă?
TRUFFALDINO: Cred că da.
PANTALONE: Ține. Cînd vine acasă, dă-i punga asta cu o sută de ducați. Eu nu pot să stau să-l aștept fiindcă am treabă. Salutare! *(Iese.)*

SCENA 17

TRUFFALDINO, apoi FLORINDO

TRUFFALDINO: Drum bun! Dar nu mi-a spus căruia din cei doi stăpîni trebuie să-i dau banii.
FLORINDO: Ei, l-ai găsit pe Pasquale?
TRUFFALDINO: Nu, domnule, nu l-am găsit pe Pasquale, dar am găsit unul care mi-a dat o pungă cu o sută de ducați.
FLORINDO: O sută de ducați? Ce să faci cu ei?

TRUFFALDINO: Spuneţi-mi drept, stăpîne, aşteptaţi bani de undeva?
FLORINDO: Da, am trimis unui negustor o scrisoare în acest scop.
TRUFFALDINO: Atunci banii ăştia sînt pentru domnia-voastră!
FLORINDO: Ce ţi-a spus acela care ţi i-a dat?
TRUFFALDINO: Mi-a spus să-i dau stăpînului meu.
FLORINDO: Atunci sînt pentru mine, nu mai încape nici o îndoială. Nu sînt eu stăpînul tău?
TRUFFALDINO *(aparte)*: Nu ştie nimic de celălalt stăpîn.
FLORINDO: Şi nu ştii cine ţi i-a dat?
TRUFFALDINO: Nu. Parcă l-am mai văzut eu undeva, dar nu ţin minte unde.
FLORINDO: O fi negustorul acela căruia i-am trimis scrisoarea.
TRUFFALDINO: El trebuie să fie.
FLORINDO: Nu uita de Pasquale.
TRUFFALDINO: Dau eu de el după ce mîncăm.
FLORINDO: Să mergem atunci să ne grăbim cu masa. *(Intră în han.)*
TRUFFALDINO: Să mergem. Bine că nici de data asta n-am scrîntit-o şi-am dat banii stăpînului căruia i se cuveneau. *(Intră în han.)*

SCENA 18

Cameră în casa lui Pantalone

PANTALONE şi CLARICE, apoi SMERALDINA

PANTALONE: Altfel nu se poate. Mi-am dat cuvîntul domnului Federigo, aşa că trebuie să-l iei de bărbat! Eu nu-s paiaţa nimănui.
CLARICE: Iartă-mă, tată, eşti stăpînul meu, dar asemenea purtare e o adevărată tiranie!

PANTALONE: Cînd ţi-am spus că domnul Federigo te-a cerut în căsătorie, nu te-ai împotrivit. Trebuia să vorbeşti atunci, acum e prea tîrziu.
CLARICE: Supunerea şi respectul mi-au luat graiul.
PANTALONE: Respectul şi supunerea să te îndrumeze şi acuma.
CLARICE: Tată, nu pot.
PANTALONE: Nu? Şi de ce?
CLARICE: Nu vreau să mă mărit cu Federigo.
PANTALONE: Ţi-e atît de nesuferit?
CLARICE: Nu pot să-l văd în ochi.
PANTALONE: Chiar dac-o să te învăţ cum să faci ca să-ţi placă?
CLARICE: Cum adică, tată?
PANTALONE: Nu te mai gîndi la Silvio şi-ai să vezi c-o să-ţi placă Federigo.
CLARICE: Silvio e sădit adînc în inima mea, şi cum dumneata ai aprobat această logodnă a noastră, am început să-l iubesc şi mai mult.
PANTALONE *(aparte)*: Pe de o parte mi-e milă de ea, dar ce să fac? *(Tare.)* Cuvîntul e cuvînt.
CLARICE: Inima mea nu-i în stare de asemenea sacrificiu.
PANTALONE: Totuşi, trebuie să-l faci...
SMERALDINA: Stăpîne, a venit domnul Federigo şi doreşte să vă vadă.
PANTALONE: Să poftească, să poftească!
CLARICE: Doamne, ce chin! *(Plînge.)*
SMERALDINA: Ce aveţi, stăpînă, plîngeţi? Zău că n-aveţi dreptate. N-aţi văzut ce frumos e domnul Federigo? Să fi avut eu asemenea noroc, n-aş mai fi plîns; dimpotrivă, aş fi rîs de fericire, şi încă din toată inima! *(Pleacă.)*
PANTALONE: Haide, fata mea, nu trebuie să te găsească plîngînd.
CLARICE: Simt că mi se rupe inima.

SCENA 19

BEATRICE, îmbrăcată bărbăteşte, şi cei de mai înainte

BEATRICE: Sluga, domnule Pantalone.

PANTALONE: Sluga preaplecată. Aţi primit punga cu cei o sută de ducaţi?

BEATRICE: Nu.

PANTALONE: Am dat-o adineauri servitorului domniei-voastre. Mi-aţi spus că e un om de încredere.

BEATRICE: Da, desigur, nu-i nici o primejdie. Mi-i va da cînd mă voi înapoia acasă. *(Încet, lui Pantalone.)* De ce plînge domnişoara Clarice?

PANTALONE *(încet, Beatricei)*: Scumpe domn Federigo, trebuie să aveţi milă de ea. Nu şi-a revenit încă în urma veştii despre moartea domniei-voastre. Cu timpul însă se va schimba.

BEATRICE *(încet)*: Domnule Pantalone, lăsaţi-ne o clipă singuri, poate că reuşesc să schimb cîteva cuvinte cu ea.

PANTALONE: Bine, domnule, plec şi mă întorc mai tîrziu. *(Aparte.)* Vreau să încerc toate mijloacele. *(Tare.)* Scumpa mea fiică, aşteaptă-mă puţin, mă întorc îndată. Pînă atunci, ţine de urît oaspetelui nostru. *(Încet, Claricei.)* Fii înţeleaptă! *(Pleacă.)*

SCENA 20

BEATRICE şi CLARICE

BEATRICE: Domnişoară Clarice...

CLARICE: Plecaţi de-aici şi să nu îndrăzniţi să mă mai supăraţi!

BEATRICE: Atît de aspră cu acel care vă e destinat drept soţ?

CLARICE: Dacă voi fi nevoită să mă mărit cu domnia-voastră, veţi avea doar mîna mea; inima, niciodată.

BEATRICE: Sînteţi supărată pe mine, eu însă sper să vă aduc mîngîiere.

CLARICE: Am să vă urăsc veşnic.

BEATRICE: Dacă aţi şti cine sînt, n-aţi mai vorbi astfel.

CLARICE: Ştiu prea bine... Sînteţi cel care mi-a stricat liniştea.

BEATRICE: Totuşi, eu cunosc mijlocul de-a vă consola.

CLARICE: Vă înşelaţi. Nimeni în afară de Silvio nu mă poate consola.

BEATRICE: Desigur, eu nu sînt în stare să vă ofer consolările pe care vi le poate da Silvio, dar pot contribui şi eu la fericirea domniei-voastre.

CLARICE: Mi se pare curios, domnule, că, după ce v-am vorbit în felul cel mai aspru cu putinţă, domnia-voastră continuaţi totuşi să mă chinuiţi.

BEATRICE *(aparte)*: Mi se rupe inima de mila acestei biete fete! Nu pot s-o văd suferind.

CLARICE *(aparte)*: Dragostea mă face hotărîtă, îndrăzneaţă, ba chiar şi obraznică.

BEATRICE: Domnişoară Clarice, am să vă împărtăşesc o taină.

CLARICE: Nu vă făgăduiesc c-am s-o pot păstra, aşa că e mai bine să renunţaţi.

BEATRICE: Severitatea domniei-voastre mă împiedică să vă pot face fericită.

CLARICE: Domnia-voastră nu mă puteţi face decît nenorocită.

BEATRICE: Vă înşelaţi, şi, ca să vă conving, am să vă spun totul. Dacă domnia-voastră nu mă vreţi, nici eu n-am nevoie de domnia-voastră. Dacă aţi făgăduit mîna altuia, şi eu mi-am făgăduit inima alteia.

CLARICE: Acum începeţi să-mi fiţi pe plac.

BEATRICE: Nu v-am spus că eu cunosc mijlocul de-a vă consola?

CLARICE: Mă tem că mă amăgiţi.
BEATRICE: Nu, domnişoară, nu mă prefac. Vă vorbesc cu inima deschisă şi, dacă-mi juraţi c-o să fiţi discretă, ceea ce aţi refuzat adineauri, am să vă dezvălui o taină care-o să vă aducă linişte deplină.
CLARICE: Jur să păstrez cea mai desăvîrşită discreţie!
BEATRICE: Eu nu sînt Federigo Rasponi, ci sora lui, Beatrice.
CLARICE: Ah, ce spuneţi? Sînteţi femeie?
BEATRICE: Da, sînt femeie, aşa că vă puteţi da lesne seama că nu doresc de loc o asemenea căsătorie.
CLARICE: Şi despre fratele domniei-voastre ce ştiri îmi daţi?
BEATRICE: A murit în urma unei lovituri de spadă, iar vina a căzut asupra iubitului meu. Iată de ce m-am îmbrăcat în haine bărbăteşti şi am plecat pe urmele lui. Vă rog deci, scumpă domnişoară Clarice, în numele sfintelor legi ale prieteniei şi ale dragostei, să nu mă trădaţi. Ştiu cît risc mărturisindu-vă asemenea taină, dar am făcut-o din mai multe motive: primul, fiindcă mă durea inima văzîndu-vă atît de necăjită; al doilea, fiindcă mi-aţi făcut impresia că sînteţi o fată căreia i te poţi destăinui fără teamă; iar al treilea, fiindcă Silvio al dumitale m-a ameninţat, şi n-aş vrea ca, aţîţat de domnia-voastră, să mă pună la cine ştie ce încercare.
CLARICE: Îmi daţi voie să-i spun şi lui Silvio?
BEATRICE: Nu, dimpotrivă, vă interzic cu desăvîrşire.
CLARICE: Bine, atunci am să tac.
BEATRICE: Băgaţi de seamă, să nu care cumva să scăpaţi vreun cuvînt.
CLARICE: Vă jur că n-am să scot nici o vorbă!
BEATRICE: Acum n-o să vă mai uitaţi urît la mine?
CLARICE: Dimpotrivă, am să vă fiu prietenă; şi, dacă vă pot fi de vreun ajutor, vă stau la dispoziţie.
BEATRICE: Şi eu vă făgăduiesc prietenie veşnică. Daţi-mi mîna.

CLARICE: O, n-aş vrea...
BEATRICE: Vă temeţi că n-aş fi femeie? Am să v-o dovedesc.
CLARICE: Credeţi-mă, totul mi se pare un vis.
BEATRICE: În adevăr, întîmplarea nu e din cele mai obişnuite.
CLARICE: Dinpotrivă, e din cele mai ciudate cu putinţă.
BEATRICE: Ei, acum trebuie să plec. Să ne dăm mîna, în semn de bună prietenie şi încredere.
CLARICE: Iată mîna mea... acum nu mai am nici o îndoială.

SCENA 21

PANTALONE şi cele de mai înainte

PANTALONE: Bravo! Mă bucur din toată inima. *(Claricei.)* Fiica mea, te-ai împăcat repede cu situaţia.
BEATRICE: V-am spus eu, domnule Pantalone, c-am s-o liniştesc?
PANTALONE: Domnia-voastră aţi reuşit în patru minute ceea ce n-am reuşit eu în patru ani.
CLARICE *(aparte)*: Acum mă aflu într-o încurcătură şi mai mare.
PANTALONE *(Claricei)*: O să stabilim, deci, pe curînd şi ziua căsătoriei.
CLARICE: Nu te grăbi aşa, tată.
PANTALONE: Cum, nu v-aţi dat mîna acum cîteva secunde? Atunci de ce să nu mă grăbesc? Nu, nu, nu vreau să mi se întîmple cine ştie ce necaz. Mîine totul va fi terminat.
BEATRICE: Dar mai întîi, domnule Pantalone, va trebui să punem la punct socotelile.
PANTALONE: Nici o grijă. În două ore se aranjează totul. Mîine schimbăm inelele.

CLARICE: O, tată...
PANTALONE: Scumpa mea fiică, mă duc să-i spun şi domnului Silvio.
CLARICE: Lasă-l în pace, pentru dumnezeu!
PANTALONE: Cum? N-ai spus chiar tu...
CLARICE: Am spus, dar...
PANTALONE: Nici un dar. Lucrul e terminat. Domnule, sluga. *(Vrea să plece.)*
BEATRICE *(lui Pantalone)*: Ascultaţi...
PANTALONE *(plecînd)*: Sînteţi soţ şi soţie.
CLARICE *(lui Pantalone)*: Mai curînd...
PANTALONE *(plecînd)*: O să stăm de vorbă diseară.

SCENA 22

BEATRICE şi CLARICE

CLARICE: Ah, domnişoară Beatrice, scap de o năpastă şi dau peste alta.
BEATRICE: Aveţi răbdare; orice se poate întîmpla în afară de faptul că v-aş putea lua de nevastă.
CLARICE: Şi dacă Silvio îşi închipuie că-i sînt necredincioasă?
BEATRICE: Nu va ţine mult amăgirea.
CLARICE: O, de-aş putea să-i spun adevărul...
BEATRICE: Eu nu vă dezleg de jurămînt.
CLARICE: Atunci, ce trebuie să fac?
BEATRICE: Să suferiţi puţin.
CLARICE: Mă tem ca suferinţa aceasta să nu fie prea grea.
BEATRICE: Fericirea celor îndrăgostiţi e şi mai mare după atîta suferinţă şi îndoială! *(Pleacă.)*
CLARICE: Nu pot să mă înşel, prefăcîndu-mă mulţumită, atîta timp cît sînt încolţită de necazuri. Mare dreptate a avut cine a spus că viaţa e făcută din speranţe, din suferinţe şi din prea puţine bucurii. *(Pleacă.)*

ACTUL II

SCENA I

Curtea casei lui Pantalone

SILVIO şi DOCTORUL

SILVIO: Tată, lasă-mă, te rog, în pace!
DOCTORUL: Opreşte-te şi răspunde-mi.
SILVIO: Sînt peste măsură de enervat.
DOCTORUL: Pentru ce-ai venit în curtea domnului Pantalone?
SILVIO: Pentru că vreau ori să-şi ţină cuvîntul, ori să-mi dea socoteală de această jignire cumplită.
DOCTORUL: Dar treaba asta nu trebuie făcută chiar în casa lui Pantalone. Eşti un prost de te laşi orbit astfel de mînie!
SILVIO: Cine nu se poartă frumos cu noi nu merită pic de respect.
DOCTORUL: Ai dreptate. Totuşi nu trebuie să te pripeşti. Dragă Silvio, lasă totul în seama mea. Lasă-mă să vorbesc eu cu el, şi poate că-i deschid ochii şi-l fac să-şi dea seama care-i e datoria. Tu retrage-te şi aşteaptă-mă unde crezi, numai ieşi din curtea asta! Să nu ne dăm în spectacol. O să-l aştept eu pe domnul Pantalone.
SILVIO: Dar eu, dragă tată...
DOCTORUL: Dar eu, dragă fiule, vreau să fiu ascultat!
SILVIO: Bine, te voi asculta. Iată, plec. Vorbeşte-i dumneata. Te aştept la spiţer. Dar dacă domnul Pantalone stăruie în hotărîrea lui, o să aibă de-a face cu mine! *(Pleacă.)*

SCENA 2

DOCTORUL, apoi PANTALONE

DOCTORUL: Bietul băiat, mi-e milă de el... Dar nici domnul Pantalone nu trebuia să-i dea cuvîntul înainte de-a fi sigur că Federigo a murit. Tare-aş vrea să-l văd liniştit, şi mă tem ca mînia să nu-l îndemne la cine ştie ce.

PANTALONE *(aparte)*: Ce caută doctorul în casa mea?

DOCTORUL: O, domnule Pantalone, sluga.

PANTALONE: Sluga, domnule doctor. Tocmai vă căutam pe dumneata şi pe fiul dumitale.

DOCTORUL: Da? Foarte bine. Îmi închipui că veneai să ne asiguri că domnişoara Clarice va fi soţia lui Silvio.

PANTALONE *(bîlbîindu-se)*: Dimpotrivă, veneam să vă spun...

DOCTORUL: Nu, nu e nevoie de alte explicaţii. Îmi pare rău de încurcătura pe care-ai făcut-o. Să aranjăm totul între noi, prieteneşte.

PANTALONE *(tulburat)*: Desigur, ţinînd seama de promisiunea pe care am făcut-o domnului Federigo...

DOCTORUL: Apariţia lui neaşteptată nu ţi-a mai lăsat timp să te gîndeşti la jignirea pe care o aduci casei mele.

PANTALONE: Nu e cazul să vă simţiţi jigniţi, fiindcă ştiaţi bine că eu încheiasem o altă învoială...

DOCTORUL: Ştiu ce vrei să spui. La prima vedere s-ar părea că nu poţi trece peste promisiunile făcute domnului Federigo, mai ales că erau întărite şi de un contract de căsătorie. Dar contractul acela e făcut numai între dumneata şi el, pe cînd al nostru e întărit de voinţa fetei.

PANTALONE: E adevărat, dar...

DOCTORUL: Şi ştii bine că în materie de căsătorie *consensus et non concubitus facit virum*.[1]

---

[1] Adagiu de drept roman: „Drepturile maritale se obţin prin consimţămînt, nu prin coabitare" (n.r.).

PANTALONE: Eu nu ştiu latineşte, dar îţi spun că...
DOCTORUL: Iar fetele nu trebuie sacrificate.
PANTALONE: Mai ai şi altceva de spus?
DOCTORUL: Am spus tot ce-am avut de spus.
PANTALONE: Ai isprăvit?
DOCTORUL: Am isprăvit.
PANTALONE: Pot să vorbesc şi eu?
DOCTORUL: Vorbeşte.
PANTALONE: Scumpe domnule doctor, cu toată ştiinţa dumitale...
DOCTORUL: În privinţa zestrei, ne înţelegem noi. Fie că-i mai mult, fie că-i mai puţin, n-o să mă uit eu la atîta lucru.
PANTALONE: Iar o luăm de la început! Vrei să mă laşi şi pe mine să vorbesc?
DOCTORUL: Vorbeşte.
PANTALONE: Îţi spun că ştiinţa dumitale e bună şi frumoasă, dar în cazul de faţă nu e de nici un folos.
DOCTORUL: Şi dumneata vei îngădui o asemenea căsătorie?
PANTALONE: Lucrurile erau gata puse la cale şi nu mai aveam ce face. Fiica mea e mulţumită. Ce greutăţi se mai pot ivi? Veneam tocmai să te caut pe dumneata sau pe domnul Silvio ca să vă spun toate astea. Mi-e destul de neplăcut, dar nu văd altă ieşire.
DOCTORUL: Eu nu mă mir de fată, mă mir de dumneata, care te porţi aşa de urît cu mine. Dacă nu erai sigur de moartea domnului Federigo, nu trebuia să-i mai făgăduieşti fata fiului meu, iar dacă i-ai făgăduit-o, trebuie să-ţi ţii cuvîntul dat cu orice preţ. Vestea morţii domnului Federigo îndreptăţea destul, chiar şi faţă de el, noua dumitale hotărîre, aşa că el nu putea să-ţi facă nici o mustrare şi nici n-avea dreptul să pretindă a i se da vreo satisfacţie. Căsătoria încheiată azidimineaţă între Clarice şi fiul meu Silvio, *coram*

testibus[1], nu se poate desface din cauza unui simplu cuvînt pe care dumneata l-ai dat, odinioară, altuia. Bazîndu-mă pe drepturile fiului meu, mai că-mi vine să declar nul şi neavenit orice alt contract şi s-o oblig pe fiica dumitale să-l ia de bărbat; dar mi-ar fi ruşine să am în casă o noră cu un asemenea renume, pe fiica unui om fără cuvînt, aşa cum eşti dumneata. Domnule Pantalone, nu uita că asta e o insultă pe care mi-o aduci mie, pe care o aduci casei Lombardi, şi are să vină timpul cînd va trebui să mi-o plăteşti. Da, are să vină; *omnia tempus habent.*[2] *(Pleacă.)*

SCENA 3

PANTALONE, apoi SILVIO

PANTALONE: Du-te şi lasă-mă-n pace! Nu-mi pasă de nimic şi nu mi-e frică de dumneata. Preţuiesc de-o sută de ori mai mult casa Rasponi decît casa Lombardi. Un tînăr bogat şi singur la părinţi nu-i lesne de găsit. E aşa cum ţi-am spus!

SILVIO *(aparte)*: Degeaba spune tata. Cine poate răbda n-are decît.

PANTALONE *(aparte, văzîndu-l pe Silvio)*: Acuma iar trebuie s-o iau de la capăt.

SILVIO *(brusc)*: Sluga.

PANTALONE: Sluga. *(Aparte.)* E foc şi pară.

SILVIO: Am auzit de la tata anumite lucruri. Să cred că e aşa?

PANTALONE: Tot ce ţi-a spus tatăl dumitale e adevărat.

SILVIO: S-a hotărît, prin urmare, căsătoria domnişoarei Clarice cu domnul Federigo?

---

[1] „Faţă de martori" (în limba latină în original) (n.r.).

[2] „Toate îşi au timpul lor" (în limba latină în original) (n.r.).

PANTALONE: Întocmai, domnule, s-a hotărît şi s-a stabilit.
SILVIO: Mă miră tonul acesta îndrăzneţ cu care-mi vorbiţi. Om fără cuvînt şi fără onoare!
PANTALONE: Cum poţi vorbi aşa, domnule, cu un om ca mine, un om în vîrstă?!
SILVIO: Nu ştiu ce mă reţine să nu vă străpung cu sabia.
PANTALONE: Nu sînt o broască, domnule. Vii în casa mea şi mă jigneşti în felul ăsta?
SILVIO: Să ieşim atunci din casa domniei-voastre.
PANTALONE: Mă miră tare mult purtarea dumitale, domnule.
SILVIO: Dacă sînteţi un om de onoare, să ieşim.
PANTALONE: Unui om ca mine i se cuvine respect.
SILVIO: Sînteţi un netrebnic, un laş, un om josnic!
PANTALONE: Îndrăzneala dumitale întrece orice margine.
SILVIO: Ah, jur pe dumnezeu... *(Pune mîna pe spadă.)*
PANTALONE: Ajutor! *(Îşi duce mîna la pistol.)*

SCENA 4

BEATRICE, ţinînd o spadă în mînă, şi cei de mai înainte

BEATRICE *(lui Pantalone)*: Iată-mă-s! Am venit să vă apăr. *(Ridică spada împotriva lui Silvio.)*
PANTALONE *(Beatricei)*: Scumpul meu ginere, viaţa mea e în mîinile dumitale!
SILVIO *(Beatricei)*: Ah, tocmai cu dumneata voiam să mă bat.
BEATRICE *(aparte)*: În mare încurcătură am mai intrat!
SILVIO *(Beatricei)*: Întoarce spada spre mine.
PANTALONE *(temător)*: Ah, scumpul meu ginere...

BEATRICE: Nu e prima dată cînd înfrunt o încercare de felul acesta şi nu mă tem de dumneata. *(Prezintă spada lui Silvio.)*

PANTALONE: Ajutor! Nu-i nimeni aici? *(Fuge în stradă.)*

(Beatrice şi Silvio se bat. Silvio cade şi scapă sabia din mînă; Beatrice îi atinge pieptul cu vîrful săbiei.)

SCENA 5

CLARICE şi cei de mai înainte

CLARICE *(Beatricei)*: Opriţi-vă!

BEATRICE: Frumoasă Clarice, de dragul dumitale îi dăruiesc lui Silvio viaţa, iar dumneata, drept răsplată, va trebui să-ţi aminteşti de jurămîntul făcut. *(Pleacă.)*

SCENA 6

SILVIO şi CLARICE

CLARICE: Dragul meu, eşti cumva rănit?

SILVIO: Ah, perfidă, trădătoare! Mai îndrăzneşti să-mi spui dragule? Să spui astfel unui logodnic înşelat, unui iubit de care ţi-ai bătut joc?

CLARICE: Nu, Silvio, nu merit dojenile tale. Te iubesc, te ador, îţi sînt credincioasă.

SILVIO: Ah, mincinoaso! Mi-eşti credincioasă, da? Credinţă numeşti tu promisiunile făcute unui alt iubit?

CLARICE: N-am făcut asta şi nici n-o voi face vreodată. Mai bine mor decît să te părăsesc.

SILVIO: Aud totuşi c-ai fost legată printr-un jurămînt.
CLARICE: Jurămîntul nu are nimic de-a face cu căsătoria.
SILVIO: Atunci ce-ai jurat?
CLARICE: Te rog să mă ierţi, scumpul meu Silvio, dar nu-ţi pot spune.
SILVIO: Şi pentru ce, mă rog?
CLARICE: Pentru că am jurat să tac.
SILVIO: Asta înseamnă că eşti vinovată.
CLARICE: Nu, nu sînt vinovată.
SILVIO: Cine nu-i vinovat n-are ce-ascunde.
CLARICE: Şi totuşi de data asta nu pot să vorbesc.
SILVIO: Cui ai jurat să nu vorbeşti?
CLARICE: Lui Federigo.
SILVIO: Cu cît zel te ţii de cuvînt!
CLARICE: Fireşte, altfel aş fi sperjură.
SILVIO: Şi mai spui că nu-l iubeşti! Prost e acela care te crede. Eu, unul, nu te cred. Eşti crudă! M-ai înşelat! Pleacă din faţa ochilor mei!
CLARICE: Dacă nu te iubeam, n-aş fi fugit ca o nebună să-ţi apăr viaţa.
SILVIO: Urăsc viaţa care mi-a fost dăruită de o fiinţă ingrată.
SILVIO: Te iubesc din toată inima!
SILVIO: Te urăsc din toată inima!
CLARICE: Neînduplecarea ta mă va ucide.
SILVIO: Prefer să te ştiu moartă decît necredincioasă.
CLARICE: Bine, aşa să fie. *(Ia spada de jos.)*
SILVIO: Da, spada asta mi-ar putea şterge jignirea.
CLARICE: Atît de crud eşti cu Clarice a ta?
SILVIO: Tu m-ai învăţat să fiu crud.
CLARICE: Vrei atunci să mor?
SILVIO: Nici eu singur nu mai ştiu ce vreau.
CLARICE: Îţi voi face pe plac! *(Vrea să se omoare.)*

SCENA 7

SMERALDINA şi cei de mai înainte

SMERALDINA: Opriţi-vă, ce naiba vreţi să faceţi!? *(Ia sabia din mîna Claricei. Lui Silvio.)* O lăsaţi să se omoare? Ce fel de inimă aveţi? De tigru, de leu, de drac? Uitaţi-vă la minunăţia asta de om pentru care se omoară femeile! Sînteţi prea inimoasă, stăpînă. Ce, nu cumva are de gînd să vă părăsească? Cine nu vă vrea nu vă merită. Ducă-se la toţi dracii ucigaşul ăsta, iar domnia-voastră veniţi cu mine, că nu duce nimeni lipsă de bărbaţi! Vă făgăduiesc că pînă diseară o să vă găsesc peste o duzină. *(Aruncă spada jos; Silvio o ia.)*

CLARICE *(plîngînd)*: Ingratul! E cu putinţă oare ca moartea mea să nu-i smulgă măcar un suspin? Da, durerea o să mă ucidă; o să mor, şi-atunci ai să fii mulţumit. Şi-o să vină ziua cînd o să afli c-am fost nevinovată, numai că atunci va fi prea tîrziu. Ai să te căieşti că nu m-ai crezut şi-ai să plîngi soarta mea nenorocită şi cruzimea ta barbară! *(Pleacă.)*

SCENA 8

SILVIO şi SMERALDINA

SMERALDINA: Ăsta e un lucru care nu-mi intră în cap de loc: să vezi o fată care vrea să se omoare, iar tu să stai şi să te uiţi la ea ca la teatru!

SILVIO: Eşti o proastă! Crezi că voia să se omoare cu adevărat?

SMERALDINA: Eu ştiu una şi bună, ştiu că, dacă nu picam la timp, biata de ea ar fi de mult pe lumea cealaltă.

SILVIO: Mai era destul pînă să-i atingă spada pieptul.

SMERALDINA: Auzi colo minciună! Era gata-gata s-o străpungă.

SILVIO: Voi, femeile, aveţi tot felul de închipuiri.

SMERALDINA: Da, ai vrea să fim după chipul şi asemănarea voastră! Cunoaşteţi zicala: noi cu ponosul, iar voi cu folosul. Femeilor li s-a dus vestea că-s necredincioase, iar bărbaţii înşală cît pot. Pe noi ne bîrfeşte toată lumea, dar despre voi nu scoate nimeni o vorbă. Noi sîntem dojenite, iar vouă vi se trece totul cu vederea. Şi ştiţi pentru ce? Pentru că legile le fac bărbaţii. Dacă le-ar fi făcut femeile, atunci ar fi fost cu totul altfel. Să am eu putere, aş porunci ca toţi bărbaţii necredincioşi să ţină în mînă cîte o creangă, şi sînt încredinţată că toate oraşele s-ar preschimba în adevărate păduri! *(Pleacă.)*

SCENA 9

SILVIO, singur

SILVIO: Da, Clarice e necredincioasă şi, sub pretextul unui jurămînt, încearcă să ascundă adevărul. E o femeie perfidă, şi încercarea aceea de sinucidere a fost o prefăcătorie ca să mă înşele, să mă înduioşeze şi să-mi stîrnească mila. Dar dacă soarta mi-l scoate în cale pe rivalul meu, nu mă las pînă nu mă răzbun! Nemernicul acela va muri, iar ingrata de Clarice va vedea în sîngele lui rodul dragostei ei! *(Pleacă.)*

SCENA 10

Sală din han, cu două uşi la mijloc şi două laterale

TUFFALDINO, apoi FLORINDO

TRUFFALDINO: Tare mai sînt ghinionist! Din doi stăpîni, nici unul n-a venit încă la masă. Au

trecut două ceasuri de cînd a bătut amiaza şi nici pomeneală să apară vreunul din ei. Or să pice amîndoi deodată şi-atunci să văd pe unde-o să scot cămaşa! N-am să pot dovedi să-i servesc pe amîndoi, şi-o să mă dau de gol. Ia seama, ia seama, uite-l pe unul din ei. Vai de capul meu!

FLORINDO: Ei bine, l-ai găsit pe acel Pasquale?

TRUFFALDINO: Nu v-am spus, domnule, c-o să-l caut după ce-o să mîncăm?

FLORINDO: Sînt nerăbdător să vorbesc cu el.

TRUFFALDINO: Atunci trebuia să veniţi la masă mai devreme.

FLORINDO *(aparte)*: Nu există oare nici un mijloc să pot afla dacă Beatrice e aici?

TRUFFALDINO *(aparte)*: Îmi porunceşte să pregătesc masa, şi el pleacă. S-o fi răcit şi mîncarea.

FLORINDO: Nu mi-e foame. *(Aparte.)* Vreau să mă duc la poştă; vreau să mă duc chiar eu, poate reuşesc să aflu ceva.

TRUFFALDINO: Aflaţi, domnule, că prin părţile astea oamenii au obiceiul să mănînce, şi cine nu mănîncă se-mbolnăveşte.

FLORINDO: Trebuie să plec pentru o chestiune urgentă. Dacă nu mă întorc pînă la prînz, nu-i nimic, am să mănînc diseară. Tu, dacă vrei, cere să ţi se dea de mîncare.

TRUFFALDINO: O, dacă-i aşa, puteţi să vă plimbaţi cît vă pofteşte inima.

FLORINDO: Banii ăştia mă cam încurcă. Ia-i şi pune-i în cufărul meu, uite şi cheile. *(Îi dă lui Truffaldino punga cu cei o sută de ducaţi şi cheile.)*

TRUFFALDINO: Prea bine, şi-o să vă aduc îndată cheile înapoi.

FLORINDO: Nu mi le aduce, căci nu vreau să pierd timpul. Dacă vezi că nu mă întorc pînă la prînz, vino şi tu în piaţă. Sînt nerăbdător să-l găseşti pe Pasquale. *(Pleacă.)*

SCENA II

SRUFFALDINO, apoi BEATRICE, ţinînd în mînă o hîrtie

TRUFFALDINO: Noroc că stăpînul meu a spus că poate să mi se dea de mîncare. Aşa mai zic şi eu. Dacă lui nu-i e foame, n-are decît! Firea mea însă nu se împacă cu postul. Să pun banii ăştia în cufăr, şi pe urmă...

BEATRICE: Ei, Truffaldino!

TRUFFALDINO *(aparte)*: Drace!

BEATRICE: Domnul Pantalone de' Bisognosi nu ţi-a dat o pungă cu o sută de ducaţi pentru mine?

TRUFFALDINO: Da, domnule, mi-a dat.

BEATRICE: Atunci de ce nu mi-ai dat-o?

TRUFFALDINO: Cum, e pentru domnia-voastră?

BEATRICE: Cum dacă-i pentru mine? Ce ţi-a spus cînd ţi-a dat punga?

TRUFFALDINO: Mi-a spus să i-o dau stăpînului meu.

BEATRICE: Şi cine e stăpînul tău?

TRUFFALDINO: Domnia-voastră.

BEATRICE: Atunci de ce mai întrebi dacă punga-i a mea?

TRUFFALDINO: E-a domniei voastre atunci.

BEATRICE: Unde-i punga?

TRUFFALDINO: Iat-o! *(Îi dă punga.)*

BEATRICE: Nu lipseşte nimic?

TRUFFALDINO: Eu nu m-am atins de ei, domnule.

BEATRICE *(aparte)*: Îi număr eu pe urmă.

TRUFFALDINO *(aparte)*: Am scrîntit-o eu la început cu banii, dar pînă la urmă tot am dres-o. Vorba e, ce-o să-i spun celuilalt? Dacă nu erau ai lui, n-o să zică nimic.

BEATRICE: Stăpînul hanului e-aici?

TRUFFALDINO: Da, domnule.

BEATRICE: Spune-i c-am invitat un prieten să prînzească cu mine, aşa că să pregătească numaidecît o masă cît mai aleasă.

TRUFFALDINO: Cum doriţi să v-o servească? Şi cîte feluri porunciţi?

BEATRICE: Domnul Pantalone de' Bisognosi nu-i un om prea pretenţios. Spune-i să facă cinci sau şase feluri, dar să fie gustoase.

TRUFFALDINO: Lăsaţi pe mine.

BEATRICE: Bine, dar caută să fii la înălţime. Mă duc să-mi iau prietenul, care locuieşte în apropiere; iar pînă mă întorc să fie totul gata. *(Vrea să plece.)*

TRUFFALDINO: O să vedeţi cum o să fiţi servit.

BEATRICE: Ţine hîrtia asta şi pune-o în cufăr. Bagă bine de seamă, că-i o poliţă de patru mii de scuzi.

TRUFFALDINO: Fiţi fără grijă, o s-o pun îndată la locul ei.

BEATRICE: Vezi să fie totul gata. *(Aparte.)* Bietul domn Pantalone, tare s-a mai speriat! Trebuie să-l înveselesc puţin. *(Pleacă.)*

SCENA 12

TRUFFALDINO, apoi BRIGHELLA

TRUFFALDINO: Vreau să fiu la înălţime. E pentru prima dată că stăpînul ăsta al meu îmi porunceşte o masă, şi vreau să-i arăt cît sînt de priceput! Pun hîrtia asta în cufăr, şi pe urmă... Dă-o naibii de hîrtie, o pun mai tîrziu, că acum n-am timp de pierdut. Hei, nu-i nimeni pe aici? Chemaţi-l pe jupîn Brighella, spuneţi-i că vreau să-i vorbesc. *(Spre public.)* O masă bună nu înseamnă multe feluri de mîncare, ci modul în care-s servite, căci mult mai mult preţuieşte buna dispoziţie decît un munte de bucate.

BRIGHELLA: M-ai strigat, jupîn Truffaldino? Ce-mi porunceşti?

TRUFFALDINO: Stăpînul meu a poftit la masă un prieten, aşa că trebuie să pui două tacîmuri, dar acum, îndată. Ai tot ce-ţi trebuie în bucătărie?

BRIGHELLA: La mine găseşti întotdeauna tot ce-ţi poftește inima. Într-o jumătate de oră pot pregăti orice fel de masă poftești.
TRUFFALDINO: Spune-mi, te rog, ce-ai să le dai?
BRIGHELLA: Pentru două persoane, voi servi două rînduri de cîte patru feluri fiecare. E bine?
TRUFFALDINO *(aparte)*: Stăpînul meu a poruncit cinci sau şase feluri; dar poate să fie şi şase sau opt, că doar nu-i mare lucru. *(Tare.)* Foarte bine. Şi ce-ai să serveşti?
BRIGHELLA: La început supă, pe urmă friptură, rasol şi un *fricando*.
TRUFFALDINO: Primele trei feluri le cunosc, dar de-al patrulea n-am auzit.
BRIGHELLA: E o mîncare franţuzească, cu sos, şi e straşnic de gustoasă.
TRUFFALDINO: Bun. Primul rînd merge. Să vedem al doilea.
BRIGHELLA: În rîndul al doilea o să le dăm grătar, salată, plăcintă cu carne şi o budincă.
TRUFFALDINO: Nici felul ăsta nu-l cunosc. Ce-i aia botincă?
BRIGHELLA: Am zis budincă, o mîncare englezească, ceva grozav.
TRUFFALDINO: Foarte bine, sînt mulţumit; şi-acuma să vedem cum o să aşezăm mîncărurile pe masă.
BRIGHELLA: Asta e treabă uşoară. O să le aşeze chelnerul.
TRUFFALDINO: Nu, prietene, o să mă îngrijesc singur de lucrul ăsta, căci totul depinde de priceperea cu care aşezi felurile.
BRIGHELLA: Uite, de pildă, aici vom pune supa, aici friptura, aici rasolul şi aici *fricando*-ul. *(Arată unde vor fi puse mîncărurile.)*
TRUFFALDINO: Nu, nu-mi place... La mijloc să nu punem nimic?
BRIGHELLA: Atunci trebuie să servim cinci feluri.
TRUFFALDINO: Bine, fie şi cinci.

BRIGHELLA: La mijloc o să punem un sos pentru rasol.

TRUFFALDINO: Habar n-ai, scumpul meu prieten. În mijloc nu se pune decît supa, în nici un caz sosul.

BRIGHELLA: Atunci o să punem într-o parte rasolul, iar în cealaltă sosul...

TRUFFALDINO: Nici aşa nu-i bine. Voi, hangiii, vă pricepeţi numai la gătit, cînd e vorba de servit, însă... O să te învăţ eu. *(Îngenunche şi arată pe podea.)* Să zicem că asta e masa. Bagă de seamă cum se aranjează cele cinci feluri; de pildă, aici în mijloc, punem supa. *(Rupe o bucăţică din poliţă şi o pune pe locul indicat.)* În partea asta stă rasolul. *(Acelaşi joc.)* De partea cealaltă, friptura. *(Mai rupe o bucăţică din poliţă, făcînd acelaşi joc.)* Aici sosul, şi aici felul acela pe care nu-l cunosc. *(Completează locurile indicate cu alte două bucăţi de poliţă.)* Ei, ce zici? Nu-i bine aşa?

BRIGHELLA: E bine, dar ai aşezat sosul prea departe de rasol.

TRUFFALDINO: Vedem noi acuma ce putem face ca să le aducem mai aproape.

SCENA 13

BEATRICE, PANTALONE şi cei de mai înainte

BEATRICE *(lui Truffaldino)*: Ce faci acolo, în genunchi?

TRUFFALDINO: Îi arătam cum se aranjează o masă. *(Se ridică.)*

BEATRICE: Ce hîrtie e aceea?

TRUFFALDINO *(aparte)*: Vai de capul meu, e poliţa!

BEATRICE: E poliţa mea.

TRUFFALDINO: Iertaţi-mă, vă rog. O s-o lipesc la loc...

BEATRICE: Nătărăule, aşa îmi păstrezi tu lucrurile?

Şi tocmai un lucru atît de important! Ai merita să te croiesc! Ce ziceţi, domnule Pantalone? Aţi mai văzut prostie ca asta?

PANTALONE: Adevărat, prostia te face întotdeauna să rîzi. Ar fi fost mai greu dacă răul era fără leac; dar nu vă mai supăraţi, c-o să fac altă poliţă în loc.

BEATRICE: Noroc că nu-i o poliţă trimisă din cine ştie ce oraş îndepărtat. Prostănacule!

TRUFFALDINO: Toată nenorocirea mi se trage din pricina lui Brighella, care nu ştie să aranjeze bucatele pe masă.

BRIGHELLA: Tu găseşti greutăţi în orice.

TRUFFALDINO: Eu sînt un om care ştie...

BEATRICE *(lui Truffaldino)*: Bine, bine, dar acuma şterge-o!

TRUFFALDINO: Face mai mult o bună rînduială...

BEATRICE: Ţi-am spus o dată s-o ştergi de-aici!

TRUFFALDINO: În privinţa aşezării bucatelor pe masă nu mă bate nici cel mai grozav mareşal din lume! *(Pleacă.)*

BRIGHELLA: Nu-l pot înţelege pe băiatul ăsta! Uneori pare deştept, şi alteori caraghios şi nătărău.

BEATRICE *(lui Brighella)*: Face numai pe prostul, pungaşul. Ei bine, ne dai ceva să mîncăm?

BRIGHELLA: Ca să servesc cinci rînduri de bucate e nevoie de oarecare timp.

PANTALONE: Ce înseamnă cinci rînduri de bucate? Cine-o să mănînce atîta? Haide, haide, că şi patru feluri e prea mult. Eu nu-s pretenţios.

BEATRICE *(lui Brighella)*: Ai auzit? Dar repede.

BRIGHELLA: Foarte bine; dar dacă aveţi poftă de ceva special, vă rog să-mi spuneţi.

PANTALONE: Dacă s-ar găsi ceva tocătură, că ştii, stau cam rău cu dinţii, aş fi tare mulţumit.

BEATRICE *(lui Brighella)*: Ai auzit? Nişte tocătură.

BRIGHELLA: Prea bine. Treceţi, vă rog, în camera aceea şi aşez masa într-o clipită.

BEATRICE: Spune-i lui Truffaldino să vină să ne servească.

BRIGHELLA: O să-i spun, domnule! *(Pleacă.)*

SCENA 14

BEATRICE, PANTALONE, apoi cîţiva chelneri, şi pe urmă TRUFFALDINO

BEATRICE: Domnule Pantalone, o să vă mulţumiţi cu atît de puţin?

PANTALONE: Dar mă uimiţi! Vă supăraţi chiar prea mult... Ceea ce se cuvenea să fac eu pentru domnia-voastră, faceţi domnia-voastră pentru mine. Dar, pînă nu punem totul la cale, nu se cade să vă poftesc la mine, căci de, am o fată în casă, şi nu se cuvine să staţi sub acelaşi acoperiş. Am primit invitaţia asta ca să-mi revin şi eu puţin; tremur şi acuma de spaimă. Dacă n-aţi fi fost domnia-voastră, Silvio ar fi fost în stare să mă măcelărească.

BEATRICE: Mă bucur c-am sosit la timp.

(Chelnerii duc în camera arătală de Brighella cele necesare pentru masă: pahare, farfurii, vin, pîine etc.)

PANTALONE: Se serveşte repede la hanul ăsta.

BEATRICE: Brighella e un om care ştie să se poarte. La Torino slujea la un cavaler de seamă şi-i mai poartă încă şi acum livreaua.

PANTALONE: Se mai află în apropiere un han, pe Canal Grande, în faţa palatelor de lîngă podul Rialto, unde se mănîncă minunat. Am fost adesea pe-acolo cu nişte negustori cinstiţi, oameni ca pe vremuri, şi m-am simţit atît de bine, că şi acuma-mi face plăcere cînd mi-aduc aminte. Şi-mi amintesc mai cu seamă de-un vin de Burgundia de zici, cînd îl bei, că eşti în al noulea cer!

BEATRICE: Nu există pe lume plăcere mai mare decît o tovărăşie plăcută.

PANTALONE: Dac-aţi şti ce oameni erau aceia! Ce inimi calde, cîtă sinceritate. Prieteni buni am şi în cartierul Giudecca[1]. Să le dea dumnezeu sănătate! Sînt şapte, opt negustori cinstiţi care n-au pereche în lume.

(Chelnerii ies din odaie şi se întorc la bucătărie.)

BEATRICE: Prin urmare, aţi petrecut mult şi cu aceştia?

PANTALONE: Da. Şi trag nădejde să mai petrec şi de-acum încolo.

TRUFFALDINO *(ţinînd în mînă un castron; către Beatrice)*: Veţi fi servit în cameră. Aduc la masă.

BEATRICE: Du-te tu înainte şi pune supa pe masă.

TRUFFALDINO *(ceremonios)*: Masa e servită.

PANTALONE: Ciudat mai e şi servitorul ăsta... Să mergem. *(Intră în cameră.)*

BEATRICE *(lui Truffaldino, după care intră şi el în cameră)*: Eu aş prefera să fii mai puţin isteţ, dar în schimb ceva mai atent.

TRUFFALDINO: Ia te uită ce serviciu! Straşnic! Să aduci numai cîte un singur fel. Stăpînul meu plăteşte bani grei şi nici nu-i servit cum trebuie. Cine ştie cum o mai fi şi supa asta! Ia s-o gust! *(Scoate o lingură din buzunar şi gustă supa.)* Eu nu plec niciodată fără arme. Nu-i tocmai rea, putea să fie şi mai rea. *(Intră în odaia unde se serveşte masa.)*

SCENA 15

UN CHELNER cu o farfurie, apoi TRUFFALDINO, FLORINDO, BEATRICE şi alţi chelneri

CHELNERUL: Da mult îi mai trebuie băiatului aceluia pînă să vină să ia mîncarea.

---

[1] Giudecca, cartier evreiesc (n.r.).

TRUFFALDINO *(din odaie)*: Sînt aici, prietene, ce-ai mai adus?

CHELNERUL: Iată rasolul. Mă duc să-ţi aduc felul următor. *(Pleacă.)*

TRUFFALDINO: O fi berbec, sau viţel? Pare că-i berbec. Ia să vedem. *(Gustă puţin.)* Nu, nici berbec, nici viţel, ci oaie fragedă şi gustoasă! *(Se îndreaptă spre camera Beatricei.)*

FLORINDO *(întîlnindu-l)*: Încotro?

TRUFFALDINO *(aparte)*: Vai de capul meu!

FLORINDO: Unde duci mîncarea asta?

TRUFFALDINO: Pregăteam tocmai masa, domnule.

FLORINDO: Pentru cine?

TRUFFALDINO: Pentru domnia-voastră.

FLORINDO: De ce pui masa înainte de-a veni eu acasă?

TRUFFALDINO: V-am zărit pe fereastră. *(Aparte.)* De nu mi-aş pierde capul!

FLORINDO: Şi de ce rasolul înaintea supei?

TRUFFALDINO: Nu ştiţi, domnule, că la Veneţia supa se mănîncă la sfîrşit?

FLORINDO: Eu sînt obişnuit altfel. Mie să-mi aduci întîi supa. Du mîncarea înapoi la bucătărie.

TRUFFALDINO: Voi face precum porunciţi, stăpîne.

FLORINDO: Şi grăbeşte-te, căci după aceea vreau să mă odihnesc.

TRUFFALDINO: Numaidecît. *(Se preface că se întoarce în bucătărie.)*

FLORINDO *(aparte, intrînd în cealaltă cameră din faţă)*: Voi reuşi oare s-o găsesc pe Beatrice?

(Truffaldino, după ce Florindo a intrat în odaie, fuge cu mîncarea în camera în care se află Beatrice.)

CHELNERUL *(întorcîndu-se cu o altă farfurie)*: Veşnic trebuie să-l aştept. *(Strigă.)* Truffaldino!

TRUFFALDINO *(ieşind din odaia Beatricei)*: Iată-mă-s! Repede, pune masa în cealaltă cameră, căci a venit celălalt străin, şi du-i imediat supa.

CHELNERUL: Îndată. *(Pleacă.)*
TRUFFALDINO: Ce mîncare-o mai fi şi asta? A, trebuie să fie *frigando*-ul ăla! *(Gustă.)* Nu, nu-i rea, pe cuvîntul meu! *(Duce mîncarea în camera Beatricei.)*

(Trec cîţiva chelneri, ducînd în camera lui Florindo cele necesare pentru masă.)

TRUFFALDINO *(către chelneri)*: Bravo! Îmi place, sînteţi sprinteni ca nişte pisici. *(Aparte.)* Dacă reuşesc să-i servesc pe amîndoi, sînt cineva!

(Chelnerii ies din odaia lui Florindo şi se îndreaptă spre bucătărie.)

TRUFFALDINO: Iute, iute, e gata supa?
CHELNERUL: Îngrijeşte-te de masa ta, pe cealaltă las-o în seama noastră. *(Pleacă.)*
TRUFFALDINO: Aş vrea să-i servesc pe amîndoi dac-aş putea... *(Chelnerul se întoarce cu supa pentru Florindo.)* Dă-mi-o să i-o duc eu, şi tu pregăteşte între timp felul următor pentru camera cealaltă. *(Ia supa din mîna Chelnerului şi o duce în camera lui Florindo.)*
CHELNERUL: Ciudat mai e şi băiatul ăsta! Vrea să servească şi-aici, şi dincolo. Treaba lui, dar bacşişul meu tot o să trebuiască să mi-l dea.
TRUFFALDINO *(iese din camera lui Florindo)*.
BEATRICE *(strigînd din camera sa)*: Truffaldino!
CHELNERUL *(lui Truffaldino)*: Serveşte-ţi stăpînul!
TRUFFALDINO: Aici sînt, stăpîne! *(Intră în odaia Beatricei.)*

(Chelnerii aduc rasolul pentru Florindo.)

CHELNERUL: Daţi-l aici. *(Ia farfuria; chelnerii pleacă.)*

(Truffaldino iese din camera Beatricei cu farfuriile murdare.)

FLORINDO *(strigînd tare din odaia lui)*: Truffaldino!

TRUFFALDINO: Dă încoace... *(Vrea să ia farfuria cu rasol din mîna Chelnerului.)*

CHELNERUL: Rasolul îl duc eu.

TRUFFALDINO: N-auzi că mă cheamă pe mine? *(Îi ia farfuria din mînă şi o duce lui Florindo.)*

CHELNERUL: Eşti grozav! Vrei să le faci tu pe toate! *(Chelnerii aduc o farfurie cu chiftele, i-o dau Chelnerului şi pleacă.)* Aş duce eu chiftelele, dar nu vreau să am de-a face cu ăsta. *(Truffaldino iese din camera lui Florindo cu farfuriile murdare.)* Ţine, domnule „face toate", du chiftelele astea în camera stăpînului dumitale.

TRUFFALDINO: Chiftele? *(Îi ia farfuria din mînă.)*

CHELNERUL: Da, chiftelele pe care le-a poruncit. *(Pleacă.)*

TRUFFALDINO: Acu e-acu! Cui trebuie să i-o duc? Care dracu din cei doi stăpîni ai mei le-o fi cerut? N-aş vrea să mă duc în bucătărie să întreb, căci le-aş da de gîndit. Dacă greşesc şi le duc celui care nu le-a comandat, o să mi le ceară celălalt, şi atunci iese totul la iveală. Am să fac aşa... Ei, dar cum naiba? Am să fac aşa: o să le împart în două farfurii, şi-o să duc jumătate unuia, şi jumătate celuilalt, aşa că cel care le-a poruncit o să le şi aibă. *(Ia încă o farfurie şi împarte chiftelele în două.)* Patru şi patru. Dar a rămas una în plus. Cui s-o duc oare? Ca să nu nedreptăţesc pe nici unul, o s-o mănînc eu. *(Mănîncă chifteaua.)* Acuma-i bine. Să ducem chiftelele ăstuia. *(Pune o farfurie pe podea, iar pe cealaltă o duce Beatricei.)*

CHELNERUL *(aducînd budinca)*: Truffaldino!

TRUFFALDINO *(ieşind din odaia Beatricei)*: Iată-mă-s!

CHELNERUL: Du budinca.

TRUFFALDINO: Aşteaptă o clipă. *(Ia cealaltă farfurie cu chiftele şi o duce lui Florindo.)*

CHELNERUL: Ai greşit, chiftelele au fost comandate dincolo.

TRUFFALDINO: Știu, prietene, dar stăpînul meu trimite în dar celuilalt străin astea patru chiftele. *(Intră.)*

CHELNERUL: Atunci se cunosc, sînt și prieteni. Ar fi putut mînca împreună.

TRUFFALDINO *(Chelnerului, ducîndu-se din nou în camera lui Florindo)*: Ce mîncare-ai adus?

CHELNERUL: Asta e o budincă englezească.

TRUFFALDINO: Cine-a comandat-o?

CHELNERUL: Stăpînul tău. *(Pleacă.)*

TRUFFALDINO: Ce dracu o mai fi și botinca asta? Miroase frumos și seamănă c-o mămăligă. Chiar dac-ar fi mămăligă, tot bună e. Ia să gust puțin. *(Scoate din buzunar o furculiță. Mănîncă.)* Nu-i mămăligă, măcar că seamănă. *(Mănîncă din nou.)* E mai bună decît mămăliga.

BEATRICE *(strigîndu-l din cameră)*: Truffaldino, Truffaldino!

TRUFFALDINO *(răspunzînd cu gura plină)*: Îndată!

FLORINDO *(strigîndu-l din camera lui)*: Truffaldino!

TRUFFALDINO *(răspunzînd tot cu gura plină)*: Numaidecît! O, ce mîncare minunată! Încă o înghițitură, și gata. *(Continuă să mănînce.)*

BEATRICE *(iese din odaie și, văzîndu-l pe Truffaldino mîncînd, îi dă o palmă, zicînd)*: Treci la servit! *(Intră din nou în camera sa.)*

TRUFFALDINO *(pune budinca jos și intră în odaia Beatricei)*.

FLORINDO *(iese din camera lui, strigînd)*: Truffaldino! Hei, Truffaldino, unde dracu ești?

TRUFFALDINO *(ieșind din camera Beatricei și văzîndu-l pe Florindo)*: Aici, unde să fiu?

FLORINDO: Pe unde tot umbli?

TRUFFALDINO: Eram după farfurii, stăpîne.

FLORINDO: Mai e ceva de mîncare?

TRUFFALDINO: Mă duc să văd.

FLORINDO: Ți-am spus doar să te grăbești, fiindcă vreau să mă odihnesc. *(Se întoarce în camera lui.)*

TRUFFALDINO: Îndată! *(Strigînd.)* Ei, mai e ceva de servit? Mîncarea asta o pun deoparte pentru mine. *(O ascunde.)*
CHELNERUL: Uite friptura. *(Aduce o farfurie cu friptură.)*
TRUFFALDINO: Adu repede şi fructele. *(Ia farfuria cu friptură.)*
CHELNERUL: Ce atîta grabă? Le aduc îndată. *(Pleacă.)*
TRUFFALDINO *(intrînd la Florindo)*: Friptura o duc ăstuia.
CHELNERUL *(aducînd o farfurie cu fructe)*: Ei, unde eşti? Iată fructele!
TRUFFALDINO *(din odaia lui Florindo)*: Sînt aici.
CHELNERUL *(dîndu-i fructele)*: Ţine. Altceva mai vrei?
TRUFFALDINO: Aşteaptă puţin. *(Duce fructele Beatricei.)*
CHELNERUL: Cînd ici, cînd colo. Ăsta-i dracu gol!
TRUFFALDINO: Nu mai e nevoie de nimic. Sînt mulţumiţi amîndoi.
CHELNERUL: Îmi pare bine.
TRUFFALDINO: Acum pregăteşte şi pentru mine ceva.
CHELNERUL: Îndată. *(Iese.)*
TRUFFALDINO: A sosit şi rîndul botincii mele. Halal de mine, am trecut hopul. I-am servit pe amîndoi, sînt mulţumiţi amîndoi şi nu mai vor nimic altceva. Am dat masa la doi stăpîni, fără ca unul să ştie de celălalt! Dar dac-am reuşit să-i servesc pe amîndoi, acuma vreau să mănînc şi eu cît patru! *(Pleacă.)*

SCENA 16

Stradă din faţa hanului

SMERALDINA, apoi CHELNERUL hanului

SMERALDINA: Hm, uite ce minte are şi stăpîna mea! Să trimită o fată tînără ca mine la han cu un răvaş! E destul de rău să fii în slujba unei femei

îndrăgostite. Face la năzdrăvănii cu nemiluita stăpîna asta a mea, dar ce nu pot eu înţelege e că spune că-i îndrăgostită de domnul Silvio, că-i gata să se omoare de dragul lui şi, cînd colo, trimite bileţelele altuia. Te pomeneşti că-l ţine pe unul pentru vară, şi pe celălalt pentru iarnă! Fie ce-o fi... dar eu în han nu intru. Am să strig, şi careva tot trebuie să iasă. Hei, voi cei din casă, hei, voi din han!

CHELNERUL: Ce vrei, fetiţo?

SMERALDINA *(aparte)*: Mor de ruşine... *(Tare.)* Spuneţi-mi, vă rog... nu locuieşte aici un oarecare domn Federigo Rasponi?

CHELNERUL: Ba da, firește, şi chiar acum a isprăvit masa.

SMERALDINA: Trebuie să-i dau ceva.

CHELNERUL: Poftește înăuntru.

SMERALDINA: Cum?! Drept cine mă luaţi? Eu sînt camerista logodnicei sale.

CHELNERUL: Prea bine, poţi intra.

SMERALDINA: Eu nu intru în han.

CHELNERUL: Vrei să-l chem să vină dînsul în stradă? Nu cred c-ar fi tocmai nimerit, mai ales că are şi musafiri, pe domnul Pantalone de' Bisognosi.

SMERALDINA: Pe stăpînul meu? O, nu vin...

CHELNERUL: Dacă vrei, pot să ţi-l trimit pe servitorul lui.

SMERALDINA: Pe tînărul acela ocheş?

CHELNERUL: Chiar pe el.

SMERALDINA: Bine, trimiteţi-l.

CHELNERUL *(aparte)*: Am priceput. Ocheşelul îi place. I-e ruşine să intre înăuntru, dar să-i facă ochi dulci în stradă n-o să-i fie ruşine. *(Intră.)*

SCENA 17

SMERALDINA, apoi TRUFFALDINO

SMERALDINA: Ce-o să-i spun eu stăpînului meu dacă mă vede aici? O să-i spun că am venit după el. Ştiu eu cum să mă descurc...

TRUFFALDINO *(ţinînd în mînă o sticlă, un pahar şi un şervеţel)*: Cine mă caută?

SMERALDINA: Eu, domnule, îmi pare rău că te-am supărat.

TRUFFALDINO: Ba de loc, de loc. La ordinele dumitale.

SMERALDINA: Pare că erai la masă, după cîte văd.

TRUFFALDINO: Eram la masă, şi pe urmă o să mă duc din nou.

SMERALDINA: O, îmi pare tare rău!

TRUFFALDINO: Mie-mi pare bine. Ca să-ţi spun drept, m-am ghiftuit destul, iar ochişorii dumitale frumoşi au sosit tocmai la timp ca să-mi ajute la mistuit.

SMERALDINA *(aparte)*: Tare-i drăguţ!

TRUFFALDINO: Duc sticluţa la loc şi sînt al tău, scumpo.

SMERALDINA *(aparte)*: Mi-a spus scumpo... *(Tare.)* Stăpîna mea trimite biletul ăsta domnului Federigo Rasponi şi, cum nu vreau să intru în han, m-am gîndit să ţi-l dau dumitale, că doar eşti servitorul lui.

TRUFFALDINO: I-l duc bucuros, dar, mai înainte de asta, află că şi eu am să-ţi spun ceva.

SMERALDINA: Din partea cui?

TRUFFALDINO: Din partea unui om foarte cumsecade. Spune-mi, cunoşti pe un oarecare Truffaldino Battochio?

SMERALDINA: Parc-am auzit de numele ăsta, dar nu-mi mai aduc aminte. *(Aparte.)* N-o fi chiar el?

TRUFFALDINO: E un om arătos la chip, potrivit de înalt, deştept, vorbeşte frumos, maestru de ceremonii...
SMERALDINA: Nu, nu-l cunosc.
TRUFFALDINO: El însă te cunoaşte şi e tare îndrăgostit de dumneata.
SMERALDINA: Oh! Mă iei peste picior.
TRUFFALDINO: Şi dac-ar putea nădăjdui că şi dumneata simţi, cît de cît, ceva pentru el, s-ar da în vileag.
SMERALDINA: Să-ţi spun atunci, dacă l-aş vedea şi mi-ar plăcea, mi-ar fi mai uşor să-ţi răspund.
TRUFFALDINO: Vrei să-l vezi?
SMERALDINA: Cu plăcere.
TRUFFALDINO *(intrînd în han)*: Aşteaptă numai o clipă.
SMERALDINA: Atunci nu-i el.
TRUFFALDINO *(iese din han, face o plecăciune în faţa Smeraldinei, vine lîngă ea, suspină, şi intră din nou în han.)*
SMERALDINA: Nu pricep nimic!
TRUFFALDINO *(ieşind din nou din han)*: Acum l-ai văzut?
SMERALDINA: Pe cine?
TRUFFALDINO: Pe acela care-i îndrăgostit de frumuseţea dumitale.
SMERALDINA: Eu nu te-am văzut decît pe dumneata.
TRUFFALDINO *(suspinînd)*: Ah!
SMERALDINA: Te pomeneşti că eşti chiar dumneata acela despre care spui că mă iubeşte?!
TRUFFALDINO *(suspinînd)*: Eu sînt.
SMERALDINA: Atunci de ce nu mi-ai spus-o de la început?
TRUFFALDINO: Fiindcă sînt cam ruşinos din fire.
SMERALDINA *(aparte)*: Şi pietrele s-ar îndrăgosti de el!
TRUFFALDINO: Ei, ce spui?
SMERALDINA: Spun că...
TRUFFALDINO: Haide, spune odată!

SMERALDINA: Ah, şi eu sînt cam ruşinoasă...
TRUFFALDINO: Dacă ne învoim, o să fie o căsătorie între doi ruşinoşi.
SMERALDINA: Adevărul e că-mi placi tare mult.
TRUFFALDINO: Eşti fată de măritat?
SMERALDINA: O, ce întrebare!
TRUFFALDINO: Asta înseamnă că nu?
SMERALDINA: Dimpotrivă, înseamnă că da, sigur că da.
TRUFFALDINO: Şi eu sînt băiat de însurat.
SMERALDINA: Eu, dacă voiam, puteam să mă mărit de cincizeci de ori pînă acum, dar n-am găsit pe cineva care să-mi placă.
TRUFFALDINO: Pot nădăjdui să trezesc în dumneata oarecare simpatie pentru mine?
SMERALDINA: Da, trebuie să recunosc că dumneata ai un nu ştiu ce... Gata, nu mai spun nimic!
TRUFFALDINO: Ce-ar trebui să facă cel care-ar dori să te ceară de nevastă?
SMERALDINA: N-am nici mamă, nici tată, aşa c-ar trebui să vorbească cu stăpînul sau cu stăpîna mea.
TRUFFALDINO: Prea bine, şi, dac-o să te cer, ce crezi c-au să spună?
SMERALDINA: Au să spună că, dacă eu sînt mulţumită...
TRUFFALDINO: Şi dumneata ce-ai să răspunzi?
SMERALDINA: Am să răspund că... dacă ei sînt mulţumiţi...
TRUFFALDINO: Mi-ajunge atît. Vom fi mulţumiţi cu toţii. Dă-mi scrisoarea, şi mai stăm de vorbă cînd aduc răspunsul!
SMERALDINA: Iat-o!
TRUFFALDINO: Ştii ce scrie în ea?
SMERALDINA: Habar n-am, şi dac-ai şti ce curioasă sînt să aflu!
TRUFFALDINO: N-aş vrea să fie vreo scrisoare care să-l mîhnească pe stăpînul meu, ca după aceea să mă altoiască.

SMERALDINA: Cine ştie? Nu cred că-i o scrisoare de dragoste.
TRUFFALDINO: Eu nu vreau să am bătaie de cap. Dacă nu ştiu ce scrie înăuntru, nu i-o dau.
SMERALDINA: Am putea s-o deschidem... dar pe urmă să te văd, cum o lipeşti la loc?
TRUFFALDINO: Las' pe mine! Grozav mă mai pricep să lipesc scrisorile! Să le vezi, nici n-ai zice c-au fost deschise.
SMERALDINA: Atunci s-o deschidem.
TRUFFALDINO: Ştii să citeşti?
SMERALDINA: Puţin. Dumneata, însă, trebuie să citeşti bine, fireşte.
TRUFFALDINO: Ba şi eu tot puţin.
SMERALDINA: S-auzim atunci.
TRUFFALDINO: S-o deschidem cu băgare de seamă. *(Rupe o bucată.)*
SMERALDINA: Vai, ce-ai făcut?
TRUFFALDINO: Nimic. Mă pricep eu s-o fac la loc. Uite c-am deschis-o!
SMERALDINA: Haide, citeşte!
TRUFFALDINO: Citeşte dumneata. Doar e scrisul stăpînei dumitale şi-l cunoşti mai bine decît mine.
SMERALDINA *(uitîndu-se la scrisoare)*: Ca să-ţi spun drept, nu pricep nimic.
TRUFFALDINO *(uitîndu-se şi el la scrisoare)*: Nici eu nu pricep nici o iotă.
SMERALDINA: Atunci la ce-am mai deschis-o?
TRUFFALDINO: Ai puţină răbdare, cîteva litere tot cunosc. *(Ia scrisoarea.)*
SMERALDINA: Şi eu cunosc cîteva litere.
TRUFFALDINO: Ia să vedem... ăsta nu-i *d*?
SMERALDINA: Nici pomeneală, ăsta-i *s*.
TRUFFALDINO: Ce mi-e *d*, ce mi-e *s*. E-o deosebire aşa de mică!
SMERALDINA: D,d,d... nu, nu, aşteaptă puţin cred că e *a*.

TRUFFALDINO: Nu cred...
SMERALDINA: Ba eu aşa cred. Codiţa asta ce literă să fie?
TRUFFALDINO: *G*: tocmai ca să facă *dragă*.

SCENA 18

BEATRICE şi PANTALONE ieşind din han, şi cei de mai înainte

PANTALONE *(Smeraldinei)*: Ce cauţi aici?
SMERALDINA: Nimic, stăpîne. *(Speriată.)* Veneam în întîmpinarea domniei-voastre.
PANTALONE *(Smeraldinei)*: Ce treabă ai cu mine?
SMERALDINA *(ca mai sus)*: Vă caută stăpîna.
BEATRICE *(lui Truffaldino)*: Ce ţii în mînă?
TRUFFALDINO *(foarte speriat)*: Nimic, o hîrtie...
BEATRICE *(lui Truffaldino)*: Ia să văd.
TRUFFALDINO *(dîndu-i, tremurînd, scrisoarea)*: Poftim, stăpîne.
BEATRICE: Cum?! Biletul ăsta e pentru mine! Netrebnicule! Veşnic îmi deschizi scrisorile!
TRUFFALDINO: Eu nu ştiu nimic, domnule.
BEATRICE: Ia uitaţi-vă, domnule Pantalone, un bilet de la domnişoara Clarice în care-mi spune că Silvio e nebun de gelozie, şi nătărăul ăsta mi l-a deschis.
PANTALONE *(Smeraldinei)*: Şi tu ce făceai aici?
SMERALDINA: Eu nu ştiu nimic, domnule.
BEATRICE: Cine-a deschis biletul?
TRUFFALDINO: Eu nu.
SMERALDINA: Nici eu.
PANTALONE: Atunci cine l-a adus?
SMERALDINA: Truffaldino trebuia să-l dea stăpînului său.
TRUFFALDINO: Şi Smeraldina l-a adus lui Truffaldino.

SMERALDINA *(aparte)*: Flecarule, să ştii că nu te mai iubesc!

PANTALONE: Gaiţo, asta-i isprava ta! Şi nu ştiu ce mă opreşte să nu-ţi dau două palme!

SMERALDINA: Nimeni nu m-a bătut pînă acum. Mă mir de domnia-voastră...

PANTALONE *(apropiindu-se de ea)*: Aşa-mi răspunzi?

SMERALDINA: Ei, şi nu mă mai certaţi atîta! *(Pleacă, fugind.)* Noroc că nu vă puteţi ţine după mine!

PANTALONE: Obraznico, lasă că-ţi arăt eu ţie de pot sau nu să fug! Te prind eu! *(Pleacă, fugind, după Smeraldina.)*

SCENA 19

BEATRICE, TRUFFALDINO apoi FLORINDO la fereastra hanului

TRUFFALDINO *(aparte)*: De-aş putea s-o şterg.

BEATRICE *(citind biletul)*: Sărmana Clarice! E disperată din pricina geloziei lui Silvio. Va trebui să arăt cine sînt cu adevărat ca s-o liniştesc.

TRUFFALDINO *(aparte)*: Parcă nu mă vede. Ia să-ncerc s-o iau din loc... *(Încearcă să plece încet-încet.)*

BEATRICE: Unde-ai plecat?

TRUFFALDINO *(oprindu-se)*: Nicăieri.

BEATRICE: De ce-ai deschis scrisoarea?

TRUFFALDINO: Smeraldina a deschis-o. Eu nu ştiu nimic, domnule.

BEATRICE: Ce Smeraldina? Tu ai deschis-o, afurisitule! E a doua scrisoare pe care mi-o deschizi pe ziua de azi. Vino aici!

TRUFFALDINO: Fie-vă milă, domnule! *(Se apropie, plin de frică.)*

BEATRICE: Vino aici am spus!

TRUFFALDINO *(același joc)*: Iertați-mă!

BEATRICE *(ia bastonul de la brîul lui Truffaldino și începe să-l bată, în timp ce stă cu spatele spre han)*.

FLORINDO *(de la fereastră)*: Cine îndrăznește să-mi bată servitorul? *(Pleacă de la fereastră.)*

TRUFFALDINO: Iertați-mă, altă dată nu le mai deschid!

BEATRICE: Așa, pungașule! Învață-te să nu mai deschizi scrisorile altora! *(Aruncă bastonul pe jos și iese.)*

SCENA 20

TRUFFALDINO, apoi FLORINDO, care iese din han

TRUFFALDINO *(după plecarea Beatricei)*: Vai de capul meu și de sufletul meu! Să te porți în felul ăsta cu un om ca mine? Să-l bați în halul ăsta? Dacă nu ești mulțumit de-un servitor, n-ai decît să-l dai afară!

FLORINDO *(ieșind din han, fără să fie văzut de Truffaldino)*: Ce tot spui acolo?

TRUFFALDINO *(văzîndu-l pe Florindo)*: Spun că n-ai dreptul să dai în servitorii altora. Asta e o jignire adusă stăpînului meu. *(Se uită spre partea în care a plecat Beatrice.)*

FLORINDO: Da, asta e o jignire care mi-a fost adusă mie. Cine te-a bătut?

TRUFFALDINO: Nu știu, stăpîne, nu-l cunosc.

FLORINDO: Atunci de ce te-a bătut?

TRUFFALDINO: Fiindcă... fiindcă l-am scuipat pe gheată.

FLORINDO: Și tu te lași bătut fără să te aperi, fără să faci nici o mișcare? Și-ți expui stăpînul unor

asemenea insulte şi neplăceri? Măgarule, netrebnicule! *(Ia bastonul de jos.)* Dacă-ţi place să mănînci bătaie, te satur eu! *(Îl bate zdravăn, pe urmă intră în han.)*

TRUFFALDINO: Acum pot spune şi eu că sînt slugă la doi stăpîni! Am primit leafă de la amîndoi. *(Intră în han.)*

ACTUL III

SCENA I

O sală din han, cu mai multe uşi

TRUFFALDINO singur, apoi doi chelneri

TRUFFALDINO: Mă oblojesc puţin şi-mi trec toate vînătăile căpătate de pe urma ciomăgelilor. Dar am mîncat bine, şi diseară am să mănînc şi mai bine, şi-atîta timp cît sînt în stare, vreau să-i servesc pe amîndoi stăpînii. Unde mai pui că am şi două lefuri! Acuma ce mai am de făcut? Primul stăpîn a ieşit, al doilea doarme. E timpul cel mai potrivit să aerisesc îmbrăcămintea, să scot hainele din cufăr şi să mă uit dacă nu le lipseşte ceva. Uite şi cheile. Sala asta e foarte nimerită pentru asemenea treabă. Aduc cuferele aici şi fac curăţenie în ele. Dar am nevoie de cineva care să mă ajute. *(Strigă.)* Hei, chelner!

CHELNERUL *(venind cu un băiat)*: Ce doreşti?

TRUFFALDINO: Vreau să mi se dea o mînă de ajutor ca să scot nişte cufere din odăile-acelea. Trebuie să aerisesc hainele.

CHELNERUL *(băiatului)*: Du-te şi ajută-l.

TRUFFALDINO: Haide, şi ţi-aş da cu mare plăcere o parte din darurile cu care m-au blagoslovit stăpînii mei! *(Intră cu băiatul într-una din camere.)*

CHELNERUL: Ăsta pare să fie un servitor bun. E sprinten, îndemînatic, atent, dar nu se poate să nu aibă şi ceva cusururi. Am fost şi eu servitor

și știu că nu-i o meserie pe care-o faci din plăcere; ci fie ca să-ți jupoi stăpînul, fie ca să te bucuri de protecția lui.

TRUFFALDINO *(ieșind din cameră cu băiatul și ducînd amîndoi un cufăr)*: Acuma încet, și să-l punem aici. *(Așază cufărul în mijlocul sălii.)* Să mergem să-l aducem și pe celălalt, dar încet, fiindcă stăpînul doarme în camera de-alături. *(Intră cu băiatul în camera lui Florindo.)*

CHELNERUL: Ăsta ori e un om și jumătate, ori un mare pehlivan... Nicicînd n-am mai văzut pe cineva să servească doi stăpîni în felul ăsta! N-ar strica să fiu mai cu băgare de seamă, ca nu cumva într-o bună zi, sub cuvînt că-i servește pe-amîndoi, să-i jupoaie și pe unul și pe altul.

TRUFFALDINO *(ieșind cu băiatul din cameră și aducînd celălalt cufăr)*: Și pe ăsta să-l punem tot aici. *(Îl așază la mică distanță de celălalt.)* Acum, dacă ai treabă, poți să pleci, că nu mai am nevoie de tine.

CHELNERUL *(băiatului, care tocmai pleacă)*: Du-te în bucătărie. *(Lui Truffaldino.)* Altceva îți mai trebuie?

TRUFFALDINO: Nimic. Treaba știu să mi-o fac și singur.

CHELNERUL: Ești un om și jumătate! Află că te stimez! *(Pleacă.)*

TRUFFALDINO: Acum să-mi fac treaba bine, în tihnă, fără să mă bată nimeni la cap. *(Scoate din buzunar o cheie.)* Ce cheie o fi asta? Oare la ce cufăr s-o potrivi? Ia să încerc. *(Deschide un cufăr.)* Am ghicit numaidecît. Sînt cel mai deștept om din lume! Și astălaltă trebuie să fie pentru celălalt. *(Scoate din buzunar altă cheie, cu care deschide cel de al doilea cufăr.)* Le-am deschis pe amîndouă. Acum să scoatem fiecare lucru. *(Scoate hainele din amîndouă cuferele și le pune pe măsuță. În fiecare cufăr se află cîte o haină din postav*

negru, cărți, acte și alte mărunțișuri.) Ia să văd dacă nu e ceva prin buzunare... Uneori găsești aici bunătăți, cofeturi... *(Controlează buzunarele de la haina neagră a Beatricei. Găsește un portret.)* O, ce frumoasă poză! Ce bărbat frumos! Cine-o fi oare? Parcă l-aș cunoaște, dar nu-mi amintesc de unde. Și seamănă puțin cu celălalt stăpîn al meu. Dar nu, ăla poartă altfel de haine și altă perucă.

SCENA 2

FLORINDO, în odaia lui, și TRUFFALDINO

FLORINDO *(chemîndu-l din cameră)*: Truffaldino!

TRUFFALDINO: La dracu! S-a și trezit! Dacă-l pune naiba să iasă afară și să vadă cufărul celuilalt, o să vrea să știe... Repede, repede, să-l încui, și dacă vine, spun că nu știu al cui e. *(Pune lucrurile la loc.)*

FLORINDO *(ca mai înainte)*: Truffaldino!

TRUFFALDINO *(răspunzînd tare)*: Vin, stăpîne! Să strîng lucrurile. Dar nu-mi amintesc... haina asta era? Și hîrtiile din care cufăr le-am scos oare?

FLORINDO *(ca mai înainte)*: Vii odată, sau e nevoie să te croiesc?

TRUFFALDINO *(tare, ca și mai înainte)*: Vin îndată, domnule! Iute, iute, numai de n-ar veni! Le rînduiesc eu pe toate după ce pleacă de-acasă. *(Pune lucrurile la întîmplare în cele două cufere, apoi le închide.)*

FLORINDO *(ieșind din odaia lui, în haină de casă; lui Truffaldino)*: Ce naiba faci aici?

TRUFFALDINO: Scumpul meu stăpîn, nu mi-ați poruncit să vă curăț hainele? Eram aici și-mi făceam datoria.

FLORINDO: Al cui e celălalt cufăr?

TRUFFALDINO: Habar n-am! O fi al vreunui alt străin.
FLORINDO: Dă-mi haina neagră.
TRUFFALDINO: Îndată. *(Deschide cufărul lui Florindo şi-i dă haina neagră. Florindo îşi scoate haina de casă şi o pune pe cealaltă; apoi, băgînd mîinile în buzunar, găseşte portretul.)*
FLORINDO *(uitîndu-se foarte mirat la portret)*: Ce-i asta?
TRUFFALDINO *(aparte)*: Drace, am scrîntit-o! În loc să-l pun în haina celuilalt, l-am pus într-a ăstuia. Am greşit din pricina culorii.
FLORINDO *(aparte)*: O, ceruri! Oare nu mă-nşel? Acesta e portretul meu, portretul pe care l-am dat eu însumi scumpei mele Beatrice. *(Tare.)* Ia spune-mi, cum a ajuns portretul ăsta în buzunarul hainei mele, că nu era acolo?!
TRUFFALDINO *(aparte)*: Acuma chiar că nu mai ştiu ce să spun. Ia să-mi bat puţin capul...
FLORINDO: Spune, vorbeşte, răspunde! Cum a ajuns portretul ăsta în buzunarul hainei mele?
TRUFFALDINO: Scumpul meu stăpîn, iertaţi-mi îndrăzneala... Portretul ăsta-i al meu şi l-am ascuns unde am crezut eu că-i mai bine, de frică să nu-l pierd. Fie-vă milă, pentru dumnezeu!
FLORINDO: De unde ai tu acest portret?
TRUFFALDINO: L-am moştenit de la stăpînul meu.
FLORINDO: L-ai moştenit?
TRUFFALDINO: Da, domnule. De la un stăpîn care-a răposat şi care mi-a lăsat fel de fel de mărunţişuri... Pe unele le-am vîndut, dar portretul ăsta l-am păstrat.
FLORINDO: Doamne! Şi cît timp e de cînd a murit stăpînul tău?
TRUFFALDINO: Să tot fie o săptămînă. *(Aparte.)* Spun şi eu ce-mi vine la gură.
FLORINDO: Şi cum îl chema pe stăpînul tău?
TRUFFALDINO: Nu ştiu, domnule, trăia sub un alt nume.

FLORINDO: Sub un alt nume? Şi cît timp l-ai servit?
TRUFFALDINO: Puţin, zece sau douăsprezece zile.
FLORINDO *(aparte)*: O, ceruri! Mi-e frică să nu fi fost Beatrice. A fugit îmbrăcată bărbăteşte... trăia sub un alt nume... Vai, nenorocitul de mine! Dacă-i adevărat?
TRUFFALDINO *(aparte)*: Ăsta crede orice, pot să-i spun tot ce-mi trece prin cap...
FLORINDO *(îndurerat)*: Spune-mi, stăpînul acela al tău era tînăr?
TRUFFALDINO: Da, domnule, tînăr.
FLORINDO: N-avea barbă?
TRUFFALDINO: Nu, n-avea.
FLORINDO *(aparte, suspinînd)*: Nu mai încape nici o îndoială, ea era.
TRUFFALDINO *(aparte)*: Trag nădejde că n-o să mă croiască.
FLORINDO: Ştii cel puţin din ce loc era fostul tău stăpîn?
TRUFFALDINO: Locul îl ştiam, dar l-am uitat.
FLORINDO: Nu cumva din Torino?
TRUFFALDINO: Ba chiar din Torino.
FLORINDO *(aparte)*: Fiecare vorbă a lui e ca o lovitură de pumnal. *(Tare.)* Şi eşti sigur că domnul ăsta din Torino a murit?
TRUFFALDINO: Foarte sigur, stăpîne.
FLORINDO: Şi de ce-a murit?
TRUFFALDINO: A avut un accident, şi gata... a murit. *(Aparte.)* Aşa, poate scap.
FLORINDO: Şi unde l-au îngropat?
TRUFFALDINO *(aparte)*: Altă încurcătură. *(Tare.)* Nu l-au îngropat, domnule, fiindcă unei alte slugi de-a lui, tot din Torino, i s-a îngăduit să-l pună într-un coşciug şi să-l trimită în oraşul lui.
FLORINDO: E servitorul care te-a rugat azi-dimineaţă să-i iei scrisoarea de la poştă?
TRUFFALDINO: Întocmai, domnule, e vorba de Pasquale.

FLORINDO *(aparte)*: Nu mai am nici o nădejde, Beatrice a murit! Săraca Beatrice! Greutăţile drumului şi supărările trebuie s-o fi ucis. Vai! Nu-mi mai pot stăpîni durerea! *(Intră în odaia lui.)*

SCENA 3

TRUFFALDINO, apoi BEATRICE şi PANTALONE

TRUFFALDINO: De unde s-o mai fi ivit şi încurcătura asta? E îndurerat, plînge, e din cale-afară de necăjit. N-aş fi vrut să-i trezesc cine ştie ce durere cu povestea asta a mea. Am făcut-o numai ca să scap de mîngîierea loviturilor de baston şi ca să ies din beleaua în care m-au pus lăzile. Portretul acela l-a dat gata. Să ştii că-l cunoaşte. Să duc iute cuferele în odaie, ca să nu mai păţesc cine ştie ce. Vai, uite că vine şi celălalt stăpîn!

BEATRICE: Credeţi-mă, domnule Pantalone, ultima partidă de oglinzi şi ceară roşie a fost pusă de două ori la socoteală.

PANTALONE: Se prea poate ca tinerii să fi greşit. O să spun copistului să mai verifice încă o dată socotelile. O să le confruntăm şi-o să vedem unde-i greşeala.

BEATRICE: Am şi eu un extras al socotelilor din registrele noastre. Să le mai calculăm o dată. S-ar putea ca ori noi, ori domnia-voastră să fi greşit. Truffaldino!

TRUFFALDINO: Da, domnule.

BEATRICE: La tine sînt cheile de la cufărul meu?

TRUFFALDINO: Da, domnule, iată-le.

BEATRICE: De ce mi-ai dus cufărul aici?

TRUFFALDINO: Ca să aerisesc puţin hainele.

BEATRICE: Şi le-ai aerisit?

TRUFFALDINO: Le-am aerisit.

BEATRICE: Deschide şi dă-mi... Cufărul celălalt al cui e?

TRUFFALDINO: Al unui străin care-a sosit tocmai acuma.

BEATRICE: Dă-mi catastiful acela care se află la fund.

TRUFFALDINO: Îndată, domnule. *(Aparte.)* Cerul să mă ajute! *(Deschide şi caută catastiful.)*

PANTALONE: Cum spuneam, se poate să fie o greşeală. În asemenea caz, greşelile nu se plătesc.

BEATRICE: S-ar putea să fie aşa. Să confruntăm.

TRUFFALDINO: Ăsta-i? *(Arată Beatricei un catastif.)*

BEATRICE: Da. *(Ia catastiful, fără să se uite prea bine, şi-l deschide.)* Nu, nu-i ăsta... al cui e catastiful ăsta?

TRUFFALDINO *(aparte)*: S-a terminat cu mine!

BEATRICE *(aparte)*: Astea-s scrisorile mele pe care le-am trimis lui Florindo. Memoriile astea, socotelile... sînt ale lui. Mă ia cu călduri, tremur, nu mai ştiu pe ce lume mă aflu.

PANTALONE: Ce-aţi păţit, domnule Federigo, nu vă simţiţi bine?

BEATRICE: Nu-i nimic... *(Încet, lui Truffaldino.)* Truffaldino, cum a ajuns catastiful ăsta străin în cufărul meu?

TRUFFALDINO: Habar n-am...

BEATRICE: Haide, haide, nu te zăpăci, spune-mi adevărul!

TRUFFALDINO: Vă cer iertare, domnule, de îndrăzneala mea. Catastiful ăsta-i al meu şi, ca să fie mai în siguranţă, l-am pus în cufărul domnieivoastre. *(Aparte.)* Cu celălalt s-a prins, poate că se prinde şi cu ăsta.

BEATRICE: Dacă-i al tău, cum se face că nu-l recunoşti şi mi-l dai mie?

TRUFFALDINO *(aparte)*: Oh, ăsta e mai şiret! *(Tare.)* Îl am de prea puţină vreme, aşa că nu-l pot recunoaşte dintr-o dată.

BEATRICE: Şi de unde ai tu acest catastif?

TRUFFALDINO: De la un stăpîn pe care l-am avut la Veneţia. A murit, şi eu am moştenit catastiful ăsta.
BEATRICE: De cînd a murit?
TRUFFALDINO: Ştiu şi eu? De vreo douăsprezece zile.
BEATRICE: Dar atunci cum se face că eu te-am găsit la Verona?
TRUFFALDINO: Tocmai atunci plecasem din Veneţia, fiindcă stăpînul meu murise.
BEATRICE *(aparte)*: Vai mie! *(Tare.)* Pe stăpînul tău îl chema Florindo?
TRUFFALDINO: Da, domnule, Florindo.
BEATRICE: Din familia Aretusi?
TRUFFALDINO: Întocmai, Aretusi.
BEATRICE: Şi eşti sigur c-a murit?
TRUFFALDINO: Cît se poate de sigur.
BEATRICE: Din ce cauză a murit? Şi unde e îngropat?
TRUFFALDINO: A căzut într-un canal şi s-a înecat. De atunci nu l-am mai văzut.
BEATRICE: O, nenorocita de mine! A murit Florindo, dragostea mea, singura mea nădejde! La ce-mi mai foloseşte acum viaţa asta zadarnică dacă l-am pierdut pe acela pentru care trăiam? O, deşertăciune! O, speranţe amăgitoare! O, nenorocite înşelătorii poruncite de dragoste! Plec din oraşul meu, îmi las părinţii, mă îmbrac în haine bărbăteşti, mă avînt în primejdii, îmi risc chiar viaţa... toate astea numai pentru Florindo, şi Florindo e mort! Vai, nenorocită Beatrice! Nu era de ajuns că mi-am pierdut fratele? Acum îmi pierd şi logodnicul! Cerul a vrut ca după Federigo să moară şi Florindo. Dar dacă eu sînt cauza morţii lor, dacă eu sînt păcătoasă, de ce oare cerul nu-şi trimite răzbunarea împotriva mea? În zadar plîng şi sufăr, Florindo a murit!

Vai, durerea mă copleşeşte! Nu mai am ce face cu viaţa. Idolul meu, scumpul meu logodnic, te voi urma! *(Pleacă, deznădăjduită la culme, şi intră în camera sa.)*

PANTALONE *(care a ascultat cu nespusă mirare cuvintele Beatricei)*: Truffaldino!

TRUFFALDINO: Poruncă, domnule Pantalone.

PANTALONE: Stăpînul tău e femeie.

TRUFFALDINO: Femeie?

PANTALONE: Vai, ce întîmplare!

TRUFFALDINO: Ce minune!

PANTALONE: Nu mai ştiu ce să spun.

TRUFFALDINO: Eu sînt fericit!

PANTALONE: Mă duc să-i spun fiicei mele. *(Pleacă.)*

TRUFFALDINO: Nu mai sînt slugă la doi stăpîni, ci la un stăpîn şi la o stăpînă. *(Pleacă.)*

SCENA 4

Stradă în faţa hanului

DOCTORUL, apoi PANTALONE, care iese din han

DOCTORUL: Cu cît mă gîndesc mai mult la bătrînul Pantalone, cu atît simt cum mi se urcă sîngele la cap. Nu-mi pot găsi liniştea.

PANTALONE *(vesel)*: Scumpe doctore, sluga.

DOCTORUL: Mă miră că îndrăzneşti să mai şi saluţi!

PANTALONE: Am să-ţi dau o veste mare. Află că...

DOCTORUL: Vrei poate să-mi spui c-aţi făcut nunta? Nu-mi pasă!

PANTALONE: Nici pomeneală! Dar lasă-mă să vorbesc.

DOCTORUL: Vorbeşte, lovi-te-ar bolile cele rele!

PANTALONE *(aparte)*: Îmi vine să-i dau cîţiva pumni! *(Tare.)* Dacă vrei, fiica mea va fi soţia fiului dumitale.

DOCTORUL: Foarte mulţumesc, dar nu te mai obosi. Fiul meu nu-i aşa de grozav ca domnul acela din Torino. Dă-i-o lui!

PANTALONE: N-ai mai vorbi aşa dac-ai şti cine-i domnul acela din Torino!

DOCTORUL: Fie cine-o fi. Fiica dumitale a fost văzută cu el, *et hoc sufficit*[1].

PANTALONE: Dar nu-i adevărat că-i...

DOCTORUL: Nu vreau să mai aud nimic!

PANTALONE: Dacă nu vrei să mă asculţi, va fi cu atît mai rău pentru dumneata.

DOCTORUL: O să vedem noi pentru cine-o să fie mai rău...

PANTALONE: Domnule, fiica mea e o fată cinstită şi aceea...

DOCTORUL: Să te ia dracu!

PANTALONE: Şi pe dumneata!

DOCTORUL: Bătrîn fără cuvînt şi fără onoare! *(Pleacă.)*

SCENA 5

PANTALONE, apoi SILVIO

PANTALONE: Fii blestemat! Ăsta e un animal îmbrăcat în haine de om. De unde să-mi fi trecut prin cap că-i femeie? Dar dacă nu m-a lăsat să vorbesc... Uite-l şi pe mucosul de fiu-său! Mă aştept la o nouă obrăznicie.

SILVIO *(aparte)*: Uite-l pe Pantalone. Îmi vine să-i înfig spada-n piept!

PANTALONE: Domnule Silvio, cu îngăduinţa dumitale vreau să-ţi dau o veste mare, dac-o să mă laşi să vorbesc şi n-o să te porţi cu mine aşa cum s-a purtat tatăl dumitale.

SILVIO: Vorbiţi, ce aveţi să-mi spuneţi?

---

[1] „Şi asta ajunge" (în limba latină în original) (n.r.).

PANTALONE: Află că s-a terminat cu logodna dintre fiica mea și domnul Federigo.

SILVIO: Adevărat? Nu mă amăgiți?

PANTALONE: E întocmai cum îți spun, și, dac-o mai iubești încă, fiica mea e gata să-ți dea mîna.

SILVIO: Ceruri! mă readuceți la viață.

PANTALONE *(aparte)*: Nu-i chiar atît de sălbatic ca tată-său!

SILVIO: Dar, o, ceruri! cum o să mai pot eu oare strînge la pieptul meu pe aceea care-a vorbit atîta vreme cu un alt logodnic?

PANTALONE: Nu-ți face griji din pricina asta. Federigo Rasponi nu-i altcineva decît Beatrice Rasponi, sora lui...

SILVIO: Cum? Nu mai înțeleg nimic.

PANTALONE: Într-adevăr, e și greu de înțeles. Acela ce se dădea drept Federigo s-a dovedit a fi Beatrice.

SILVIO: Îmbrăcată bărbătește?

PANTALONE: Îmbrăcată bărbătește.

SILVIO: Acuma înțeleg totul...

PANTALONE: Slavă domnului!

SILVIO: Povestiți-mi și mie cum ați aflat.

PANTALONE: Să mergem acasă. Fiica mea nu știe încă nimic și așa, cu o singură povestire, am să vă mulțumesc pe amîndoi.

SILVIO: Vă urmez și vă cer de o mie de ori iertare dacă, din cauza prea marii mele dragoste...

PANTALONE: Haide, te iert. Știu și eu ce-nseamnă dragostea. Să mergem, fiule. *(Pleacă.)*

SILVIO: Cine-i mai fericit ca mine? Care inimă e mai plină de bucurie decît a mea? *(Pleacă cu Pantalone.)*

SCENA 6

Sală în han, avînd mai multe uşi

BEATRICE şi FLORINDO, ieşind din camerele lor, cu cîte un cuţit în mînă, ca şi cum ar vrea să se sinucidă. Beatrice e reţinută de BRIGHELLA, iar Florindo, de CHELNER; merg **în aşa fel, încît nu se văd unul pe altul**

BRIGHELLA *(ţinînd mîna Beatricei)*: Opriţi-vă!
BEATRICE *(forţîndu-se să scape)*: Fie-ţi milă, lasă-mă!
CHELNERUL *(lui Florindo, ţinîndu-l)*: Nu vă lăsaţi copleşit de durere!
FLORINDO: Du-te la dracu! *(Îşi scoate mîna din strînsoarea Chelnerului.)*
BEATRICE: N-o să reuşiţi să mă împiedicaţi! *(Se depărtează de Brighella. Înaintează amîndoi, hotărîţi să se sinucidă, dar, văzîndu-se şi recunoscîndu-se- rămîn ca trăsniţi.)*
FLORINDO: Ce văd?
BEATRICE: Florindo!
FLORINDO: Beatrice!
BEATRICE: Eşti viu?
FLORINDO: Trăieşti?
BEATRICE: Ce soartă!
FLORINDO: Oh, sufletul meu!

(Aruncă armele şi se îmbrăţişează.)

BRIGHELLA *(Chelnerului, glumind)*: Şterge sîngele ăla, să nu fie de rău!
CHELNERUL *(aparte)*: Să ascund cel puţin cuţitele astea. *(Ia cuţitele şi pleacă.)*

SCENA 7

BEATRICE, FLORINDO, apoi BRIGHELLA

FLORINDO: Ce te-a împins la actul ăsta deznădăjduit?
BEATRICE: O ştire falsă în legătură cu moartea ta.

FLORINDO: Cine ţi-a spus c-am murit?
BEATRICE: Servitorul meu.
FLORINDO: Acelaşi lucru mi l-a spus şi servitorul meu despre tine şi, răpus de durere, voiam să-mi pun capăt vieţii.
BEATRICE: Catastiful ăsta m-a făcut să-i dau crezare.
FLORINDO: Catastiful ăsta era în cufărul meu. Cum a ajuns în mîinile tale? Da, o fi aceeaşi mînă care-a pus în buzunarul hainelor mele portretul meu. Iată portretul meu pe care ţi l-am dăruit la Torino.
BEATRICE: Să ştii că toate încurcăturile astea le-au făcut servitorii noştri. Ei au fost cauza durerii şi-a disperării noastre.
FLORINDO: Al meu mi-a povestit zeci de basme despre tine.
BEATRICE: Şi tot atîtea mi-a spus şi-al meu despre tine.
FLORINDO: Şi-acuma unde sînt?
BEATRICE: Nu se văd nicăieri.
FLORINDO: Să-i căutăm şi să-i punem faţă în faţă. *(Strigă.)* Ei, nu-i nimeni aici?
BRIGHELLA: Poruncţi!
FLORINDO: Unde sînt servitorii noştri?
BRIGHELLA: Eu nu ştiu, domnule. Să pun să-i caute.
FLORINDO: Ai grijă să fie găsiţi, şi-apoi trimite-i aici.
BRIGHELLA: Dar eu nu cunosc decît pe unul... O să le spun chelnerilor, ei trebuie să-i cunoască pe amîndoi. Mă bucur c-aţi avut o moarte atît de dulce! Şi, dacă vreţi să fiţi îngropaţi, să vă duceţi în altă parte, căci aici nu-i bine. Sluga domniilor-voastre... *(Pleacă.)*

SCENA 8

FLORINDO şi BEATRICE

FLORINDO: Şi tu ai tras tot la hanul acesta?
BEATRICE: Da, am sosit de-abia azi-dimineaţă.
FLORINDO: Şi eu la fel. Atunci cum se face că nu ne-am văzut?
BEATRICE: Soarta a vrut să ne chinuiască puţin.
FLORINDO: Dar spune-mi, Federigo, fratele tău, a murit?
BEATRICE: Te mai îndoieşti? Chiar de la prima lovitură.
FLORINDO: Şi totuşi mie mi s-a spus că trăieşte şi că e la Veneţia.
BEATRICE: M-am folosit de înşelătoria asta ca să pot fi luată drept Federigo. Am plecat din Torino îmbrăcată astfel şi sub acest nume ca să caut...
FLORINDO: Ştiu, scumpa mea, ca să mă cauţi pe mine. Am aflat asta dintr-o scrisoare pe care ţi-a trimis-o sluga ta din Torino.
BEATRICE: Dar cum de-a ajuns în mîinile tale?
FLORINDO: Un servitor, care presupun că-i al tău, l-a rugat pe al meu să-i ridice şi lui scrisorile de la poştă. Iar eu, văzînd că-ţi este adresată ţie, nu m-am putut opri să n-o deschid.
BEATRICE: Curiozitate cît se poate de firească pentru un îndrăgostit.
FLORINDO: Şi ce se va spune la Torino despre plecarea ta?
BEATRICE: Dacă mă voi reîntoarce ca soţie a ta, nimeni n-o să mai spună nimic.
FLORINDO: Cum m-aş putea amăgi cu nădejdea de-a mă reîntoarce aşa de repede cînd sînt învinuit de moartea fratelui tău?
BEATRICE: Banii pe care-o să-i aduc din Veneţia or să te scape de orice condamnare.
FLORINDO: Dar văd că servitorii noştri nu se grăbesc de loc!

BEATRICE: Cine i-o fi îndemnat să ne pricinuiască atîta durere?

FLORINDO: Ca să putem afla totul nu trebuie să-i tratăm cu asprime. Trebuie să-i luăm cu binişorul.

BEATRICE: Voi căuta să mă stăpînesc.

FLORINDO *(văzîndu-l pe Truffaldino)*: Iată pe unul din ei.

BEATRICE: Pare să fie cel mai afurisit!

FLORINDO: Cred că nu greşeşti.

SCENA 9

TRUFFALDINO, adus cu forţa de BRIGHELLA şi de CHELNER, şi cei de mai înainte

FLORINDO: Vino, vino, nu-ţi fie teamă!

BEATRICE: Nu vrem să-ţi facem nici un rău.

TRUFFALDINO *(aparte)*: Ei! N-am uitat încă cionăgeala...

BRIGHELLA: Pe unu l-am găsit; dac-o să-l găsim şi pe celălalt, o să-l aducem şi pe el.

FLORINDO: Da, da, avem nevoie de amîndoi în acelaşi timp.

BRIGHELLA *(încet, Chelnerului)*: Pe celălalt îl cunoşti?

CHELNERUL *(lui Brighella)*: Eu nu.

BRIGHELLA *(Chelnerului)*: Să întrebăm la bucătărie. Cineva trebuie să-l cunoască. *(Pleacă.)*

CHELNERUL *(aparte)*: Dacă mai era unul, l-aş fi cunoscut şi eu. *(Pleacă.)*

FLORINDO Acuma, povesteşte-ne şi nouă întîmplarea aceea cu schimbul portretului şi al catastifului şi de ce v-aţi înţeles, tu şi cu celălalt tîlhar, să ne aduceţi în pragul deznădejdii?!

TRUFFALDINO *(făcîndu-le semn să tacă)*: Aveţi răbdare... *(Amînduror a.)* Îngăduiţi-mi un cuvînt

între patru ochi. *(Lui Florindo, îndepărtîndu-l puţin de Beatrice.)* O să vă spun totul acuşica. *(Beatricei, în timp ce se depărtează de ea ca să-i vorbească lui Florindo.)* Aflaţi, domnule *(vorbeşte cu Florindo)*, că eu n-am nici o vină în povestea asta; toată vina o poartă Pasquale, servitorul doamnei aceleia de colo. *(Arată cu prudenţă spre Beatrice.)* El a amestecat hainele şi lucrurile din cufere, fără ca eu să-mi dau seama. Mă tot ruga, săracul, să-l ajut, că-i era frică să nu-l gonească stăpînul lui, şi eu, care am inimă bună şi m-aş lăsa şi omorît pentru prieteni, am născocit toate poveştile astea ca să-l scot din încurcătură. De unde să ştiu eu că portretul e al domniei-voastre şi c-o să vă mîhnească atîta moartea aceluia care-l avea la el?! Iată, v-am spus cinstit cum stau lucrurile, ca o slugă credincioasă ce vă sînt.

BEATRICE *(aparte)*: Multe mai are de spus! Tare sînt curioasă să aflu misterul.

FLORINDO *(încet, lui Truffaldino)*: Prin urmare, acela care te-a rugat să iei scrisorile de la poştă e servitorul domnişoarei Beatrice?

TRUFFALDINO *(încet, lui Florindo)*: Da, domnule, Pasquale.

FLORINDO *(încet, lui Truffaldino)*: Şi de ce nu mi-ai spus nimic, cînd ştii că ard de nerăbdare să dau de urma lui?

TRUFFALDINO *(încet, lui Florindo)*: El m-a rugat să nu vă spun.

FLORINDO *(încet)*: Cine?

TRUFFALDINO *(încet)*: Pasquale!

FLORINDO *(încet)*: Şi de ce nu l-ai ascultat pe stăpînul tău?

TRUFFALDINO *(încet)*: De dragul lui Pasquale.

FLORINDO *(încet)*: Aţi merita o bătaie zdravănă şi tu, şi Pasquale!

TRUFFALDINO *(aparte)*: Aoleu, asta s-ar chema să iau şi porţia mea, şi pe-a lui Pasquale.

BEATRICE: Nu s-a isprăvit încă această nesfîrşită cercetare?

FLORINDO: Îmi spunea tocmai că...

TRUFFALDINO *(încet, lui Florindo)*: Domnule, vă implor, nu-l daţi în vileag pe Pasquale! Lăsaţi să cadă toată vina asupra mea, bateţi-mă dacă vreţi, numai să nu fie dat afară Pasquale.

FLORINDO *(încet, lui Truffaldino)*: Ţii atît de mult la el?

TRUFFALDINO *(încet, îndepărtîndu-se puţin cîte puţin de Florindo)*: Îl iubesc ca pe-un frate. Acuma duceţi-vă la doamna aceea şi spuneţi-i că de la mine se trag toate greşelile; să mă certe, să mă şi bată dacă vrea, numai Pasquale să scape.

FLORINDO *(aparte)*: Băiatul ăsta are o fire deosebit de afectuoasă.

TRUFFALDINO *(apropiindu-se de Beatrice)*: Stăpînă, sînt al domniei-voastre.

BEATRICE *(încet, lui Truffaldino)*: Ce-ai avut atîta de vorbit cu domnul Florindo?

TRUFFALDINO *(încet, Beatricei)*: Aflaţi că domnul ăsta are un servitor pe care-l cheamă Pasquale şi e cel mai mare prostănac din lume. El a făcut toate încurcăturile acelea cu hainele, şi fiindcă se temea, sărăcuţul, că stăpînu-său o să-l dea afară, am scornit toate poveştile acelea cu catastiful, cu stăpînul care-a murit, cu cel care s-a înecat şi-aşa mai departe. Iar acuma i-am spus domnului Florindo că eu port toată vina.

BEATRICE *(încet, lui Truffaldino)*: De ce iei asupra ta o vină pe care n-o ai?

TRUFFALDINO *(încet, Beatricei)*: De dragul lui Pasquale.

FLORINDO *(aparte)*: Se lungeşte prea mult povestea asta.

TRUFFALDINO *(încet, Beatricei)*: Scumpa mea stăpînă, vă rog din toată inima să nu-l pedepsiţi!

BEATRICE *(încet, lui Truffaldino)*: Pe cine?

TRUFFALDINO *(încet, Beatricei)*: Pe Pasquale.
BEATRICE *(încet, lui Truffaldino)*: Tu şi cu Pasquale sînteţi doi tîlhari!
TRUFFALDINO *(aparte)*: Ei sînt numai eu singur...
FLORINDO: Beatrice, să lăsăm lucrurile aşa cum sînt, căci servitorii noştri n-au făcut-o din răutate. Ar merita, într-adevăr, să-i pedepsim, dar fericirea noastră e atît de mare, încît li se poate ierta greşeala.
BEATRICE: Ai dreptate, dar servitorul tău...
TRUFFALDINO *(încet, Beatricei)*: Pentru numele lui dumnezeu, nu pomeniţi nimic de Pasquale!
BEATRICE *(lui Florindo)*: Vai, eu ar trebui să mă duc la domnul Pantalone de' Bisognosi. Vii şi tu cu mine?
FLORINDO: Aş veni cu plăcere, dar trebuie să aştept pe cineva care are să-mi aducă nişte bani. Du-te, dacă te grăbeşti, iar eu vin mai tîrziu.
BEATRICE: Da, vreau să plec numaidecît. Te aştept la domnul Pantalone, nu plec de la el pînă nu vii şi tu.
FLORINDO: Dar nu ştiu unde locuieşte.
TRUFFALDINO: Ştiu eu, domnule, şi-o să vă însoţesc.
BEATRICE: Bine, mă duc în odaia mea să mă îmbrac.
TRUFFALDINO *(încet, Beatricei)*: Vin numaidecît să vă ajut.
BEATRICE: Ah, scumpul meu Florindo, prin ce chinuri am trecut din pricina ta! *(Intră în cameră.)*

SCENA 10

FLORINDO şi TRUFFALDINO

FLORINDO *(în urma Beatricei)*: Nici ale mele n-au fost mai mici.
TRUFFALDINO: Aflaţi, stăpîne, că Pasquale nu-i aici şi n-are cine s-o ajute pe domnişoara Beatrice

să se îmbrace. Aţi avea ceva împotrivă dacă m-aş duce eu în locul lui Pasquale?

FLORINDO: Du-te, du-te şi te rog s-o serveşti cu cea mai mare atenţie.

TRUFFALDINO *(aparte, intrînd în camera Beatricei)*: În născociri, înţeleală şi sforării întrec şi pe cel mai mare intrigant de la curte!

SCENA II

FLORINDO, apoi BEATRICE şi TRUFFALDINO

TRUFFALDINO: Ce lucruri nemaipomenite s-au întîmplat astăzi! Lacrimi, durere, disperare, şi pe urmă mîngîiere şi bucurie. Să treci de la plîns la rîs e un salt plăcut, care te face să uiţi de toate necazurile. Dar cînd de la bucurie treci la durere, atunci schimbarea e mai gingaşă.

BEATRICE: Sînt gata.

FLORINDO: Cînd ai să schimbi odată hainele astea?

BEATRICE: Nu-mi stă bine îmbrăcată bărbăteşte?

FLORINDO: Abia aştept să te văd iarăşi în rochie! E păcat să-ţi ascunzi frumuseţea cu asemenea cruzime.

BEATRICE: Ei bine, te aştept la domnul Pantalone, o să te-nsoţească Truffaldino.

FLORINDO: Mai aştept încă puţin. Dacă bancherul întîrzie, plec; o să vină altă dată.

BEATRICE *(pregălindu-se de plecare)*: Dacă mă iubeşti, fă aşa să vii cît mai repede.

TRUFFALDINO *(încet, Beatricei, arătîndu-l pe Florindo)*: Îmi porunciţi să rămîn ca să-l servesc pe domnul acesta?

BEATRICE *(lui Truffaldino)*: Da, şi să-l conduci la domnul Pantalone.

TRUFFALDINO *(încet, Beatricei)*: Da, o să trebuiască să-l servesc, fiindcă văd că Pasquale lipseşte.

BEATRICE: Serveşte-l şi-am să-ţi rămîn recunoscătoare. *(Aparte.)* Îl iubesc mai mult decît pe mine însămi! *(Pleacă.)*

SCENA 12

FLORINDO şi TRUFFALDINO

TRUFFALDINO: Frumos, n-am ce zice! Stăpînul se îmbracă, pleacă, şi el nici gînd să vină.
FLORINDO: Despre cine vorbeşti?
TRUFFALDINO: Despre Pasquale! Mi-e prieten, ţin mult la el, dar e un mare şmecher. Eu sînt un servitor care face cît doi.
FLORINDO: Vino de mă îmbracă. Între timp poate vine şi bancherul.
TRUFFALDINO: Stăpîne, aud că vă pregătiţi să mergeţi la domnul Pantalone...
FLORINDO: Da, şi ce-i cu asta?
TRUFFALDINO: Aş vrea să vă rog ceva.
FLORINDO: Şi meriţi, după frumoasele tale purtări?!
TRUFFALDINO: Dacă s-a întîmplat ceva, e numai din vina lui Pasquale.
FLORINDO: Dar unde e blestematul acela de Pasquale? Nu pot să-l văd şi eu?
TRUFFALDINO: Trebuie să pice din clipă-n clipă, tîlharul! Aşa că, stăpîne, aş vrea să vă cer un hatîr.
FLORINDO: Şi ce vrei?
TRUFFALDINO: Şi eu sînt îndrăgostit, sărmanul de mine!
FLORINDO: Eşti îndrăgostit?
TRUFFALDINO: Da, stăpîne, sînt îndrăgostit de slujnica domnişoarei Clarice şi-aş vrea ca domnia-voastră...
FLORINDO: Dar ce amestec am eu în toate astea?

TRUFFALDINO: Oh, nu spun c-aveţi vreun amestec, dar fiind eu sluga domniei-voastre, v-aş ruga să puneţi un cuvînt bun pe lîngă domnul Pantalone.
FLORINDO: Trebuie să vedem mai întîi dacă fata te vrea.
TRUFFALDINO: Fata mă vrea. Ajunge dacă puneţi o vorbă bună pe lîngă domnul Pantalone. Vă rog mult, stăpîne.
FLORINDO: Bine, dar ai să fii tu în stare să ţii o femeie?
TRUFFALDINO: Am să fac şi eu ce-am să pot. O să mă ajute şi Pasquale.
FLORINDO: Cel mai bun ajutor e ceva mai multă minte. *(Intră în cameră.)*
TRUFFALDINO: Dacă nu mă învăţ minte nici acum, atunci nu ştiu cînd am s-o mai fac! *(Intră în cameră după Florindo.)*

SCENA 13

O cameră în casa lui Pantalone

PANTALONE, DOCTORUL, CLARICE, SILVIO, SMERALDINA

PANTALONE: Hai, Clarice, nu mai fi aşa de încăpăţînată! Vezi bine că domnul Silvio se căieşte şi-ţi cere iertare... Dacă a greşit cu ceva, numai dragostea e de vină. Eu îi iert ieşirea pe care a avut-o faţă de mine, aşa că iartă-l şi tu.
SILVIO: Măsoară-ţi durerea cu-a mea, domnişoară Clarice, şi-o să-ţi dai seama că te iubesc cu adevărat şi că numai teama de-a nu te pierde m-a făcut să mă port cu atîta asprime. Cerul ne-a hărăzit să fim fericiţi, nu fi nerecunoscătoare faţă de binefacerile cereşti! Nu strica cea mai minunată zi a vieţii noastre, gîndindu-te la răzbunare.

DOCTORUL: Îţi fac şi eu aceeaşi rugăminte, domnişoară Clarice, scumpa mea noră, fie-ţi milă de el, sărăcuţul! Era cît pe-aci să înnebunească de durere.

SMERALDINA: Haide, stăpînă; ce tot staţi pe gînduri? Toţi bărbaţii, mai mult sau mai puţin, sînt cruzi cu noi. Ne cer să le fim cu totul credincioase, şi pentru cea mai mică bănuială ne ocărăsc, se poartă rău cu noi, ba şi moarte ar vrea să ne vadă. De măritat tot trebuie să vă măritaţi, fie cu unul, fie cu altul, aşa c-o să vă spun şi eu cum se spune bolnavilor: dacă tot trebuie să luaţi doctoria, luaţi-o mai repede!

PANTALONE: Ei, aţi auzit? Smeraldina numeşte căsătoria doctorie. Atunci ai putea să-i spui şi otravă. *(Încet, Doctorului.)* Să căutăm s-o veselim...

DOCTORUL: Căsătoria nu-i nici doctorie, şi nici otravă. Căsătoria e dulce şi plăcută ca un sirop, ca o prăjitură.

SILVIO: Dar, scumpa mea Clarice, e cu putinţă ca buzele dumitale să nu pronunţe nici măcar un cuvînt? Ştiu că merit să fiu pedepsit, dar fie-ţi milă, pedepseşte-mă prin cuvinte, nu prin tăcerea asta grea. Iată-mă la picioarele dumitale. Te implor, fă cel puţin un semn! *(Îngenunche.)*

CLARICE *(suspinînd, către Silvio)*: N-ai pic de inimă!

PANTALONE *(încet, Doctorului)*: Ai auzit cum a suspinat? Semn bun!

DOCTORUL *(încet, lui Silvio)*: Continuă tot aşa.

SMERALDINA *(aparte)*: Suspinul e ca fulgerul, aduce întotdeauna ploaie.

SILVIO: Dacă-mi ceri, drept pedeapsă pentru pretinsa mea cruzime, să-mi vărs sîngele, o fac cu dragă inimă! *(Plînge.)* Dar, o, doamne! în locul sîngelui din vinele mele, ia-l pe cel care mi se revarsă din ochi.

PANTALONE *(aparte)*: Bravo!

CLARICE *(ca mai înainte, dar cu mai multă gingășie)*:
N-ai pic de inimă!
DOCTORUL *(încet, lui Pantalone)*: S-a înmuiat...
PANTALONE *(lui Silvio)*: Sufletul meu, ridică-te! *(Îl ridică.)* Vino aici. *(Îl ia de mînă.)* Vino și tu, fata mea. *(O ia de mînă și pe Clarice.)* Acum, dați-vă mîna... împăcați-vă. Hai, nu mai plînge, mîngîie-l puțin, și cerul să vă binecuvînteze! *(Le unește mîinile.)*
DOCTORUL: Ei, bravo! S-a făcut!
SMERALDINA: Bravo! Bravo!
SILVIO: Domnișoară Clarice, fie-ți milă! *(O ține de mînă.)*
CLARICE: Ești un ingrat!
SILVIO. Scumpa mea!...
CLARICE: Un om fără simțire!
SILVIO: Sufletul meu!...
CLARICE: Un cîine!
SILVIO: Inima mea!...
CLARICE *(suspinînd)*: Ah!
PANTALONE *(aparte)*: În sfîrșit!
SILVIO *(suspinînd)*: În numele cerului, iartă-mă!
CLARICE *(suspinînd)*: Ah, te-am iertat...
PANTALONE *(aparte)*: L-a iertat.
DOCTORUL: Haide, Silvio, te-a iertat.
SMERALDINA: Bolnavul e pregătit sufletește, dați-i doctoria.

SCENA 14

BRIGHELLA și cei de mai înainte

BRIGHELLA *(intrînd)*: Cu îngăduința domniilor-voastre, pot să intru?
PANTALONE: Poftim, poftim încoace, cumetre Brighella, că doar dumneata ești acela care m-a

făcut să cred toate minciunile şi care m-a asigurat că-l cunoaşte pe domnul Federigo. Nu?

BRIGHELLA: Dragă domnule, cine nu s-ar fi înşelat? Fraţii ăştia doi seamănă ca două picături de apă. Şi cum purta haine bărbăteşti, puteam să jur că-i el!

PANTALONE: Hai s-o lăsăm baltă. Ce noutăţi ne aduci?

BRIGHELLA: Doamna Beatrice aşteaptă afară; ar vrea să vă salute.

PANTALONE: Să poftească, să poftească...

CLARICE: Biata domnişoară Beatrice, tare mă bucur c-a scăpat cu bine!

SILVIO: Ţi-e milă de ea?

CLARICE: Mi-e tare milă.

SILVIO: Dar de mine nu?

CLARICE: Ah, om crud ce eşti!

PANTALONE *(Doctorului)*: Auzi ce cuvinte drăgăstoase?

DOCTORUL *(lui Pantalone)*: Fiul meu se pricepe cum să vorbească.

PANTALONE *(Doctorului)*: Nici fata mea, sărăcuţa, n-are inimă rea.

SMERALDINA *(aparte)*: Fiecare îşi trage spuza pe turta lui.

SCENA 15

BEATRICE şi cei de mai înainte

BEATRICE: Domnilor, am venit să vă cer iertare dacă, din pricina mea, aţi avut oarecare neplăceri...

CLARICE *(îmbrăţişând-o)*: Nu-i nimic, dragă prietenă, vino!

SILVIO *(arătându-se nemulţumit de această îmbrăţişare)*: Ce?

BEATRICE *(lui Silvio)*: Cum?! Ești gelos chiar și pe-o femeie?
SILVIO *(aparte)*: Hainele astea bărbătești mă sperie încă.
PANTALONE: Nu te necăji de asta, domnișoară Beatrice, pentru o femeie, și încă așa de tînără, ai foarte mult curaj.
DOCTORUL *(Beatricei)*: Și ce deșteptăciune!
BEATRICE: O, cîte nu faci cînd iubești!
PANTALONE: E adevărat c-ai reușit să-ți regăsești iubitul? Povestește-ne și nouă!
BEATRICE: Da, cerul m-a ajutat.
DOCTORUL *(Beatricei)*: Frumoasă purtare, n-am ce zice!
BEATRICE *(Doctorului)*: Domnule, nu vă amestecați, vă rog, în treburile mele!
SILVIO: Dragă tată, lasă pe fiecare să-și orînduiască treburile cum crede de cuviință. Acuma, că sînt fericit, aș vrea ca toată lumea să fie la fel. Mai sînt și alții care vor să se logodească? Poftiți!
SMERALDINA *(lui Silvio)*: Ei, domnule, aș mai fi și eu.
SILVIO: Da? Și cu cine?
SMERALDINA: Cu primul care-mi iese-n cale.
SILVIO: Bine, găsește-l și sînt și eu aici.
CLARICE *(lui Silvio)*: Dumneata? De ce?
SILVIO: Ca să-i dau o mică zestre.
CLARICE: Nu-i nevoie de dumneata pentru asta.
SMERALDINA *(aparte)*: I-e frică să nu i-l mănînc. Văd că i-a dat de gust...

SCENA 16

TRUFFALDINO și cei de mai înainte

TRUFFALDINO: Sluga domniilor-voastre...
BEATRICE *(lui Truffaldino)*: Unde-i domnul Florindo?

TRUFFALDINO: I-aici şi-ar dori să vină şi el dacă vă face plăcere.
BEATRICE: Domnule Pantalone, îngăduiţi să vină aici şi domnul Florindo?
PANTALONE *(Beatricei)*: E prietenul despre care mi-aţi vorbit?
BEATRICE: Da, logodnicul meu.
PANTALONE: Atunci să poftească.
BEATRICE *(lui Truffaldino)*: Spune-i să intre.
TRUFFALDINO *(Smeraldinei, încet)*: Bine te-am găsit, fetiţo!
SMERALDINA *(încet, lui Truffaldino)*: Bine-ai venit, ocheşelule!
TRUFFALDINO *(încet, Smeraldinei)*: Vreau să-ţi vorbesc.
SMERALDINA *(încet, lui Truffaldino)*: Ce vrei să-mi spui?
TRUFFALDINO *(încet, arătîndu-i că vrea să-i dea o verighetă)*: Dacă şi tu vrei...
SMERALDINA *(încet)*: Şi de ce nu?
TRUFFALDINO *(încet)*: Atunci, o să mai vorbim noi... *(Pleacă.)*
SMERALDINA *(Claricei)*: Stăpînă, cu îngăduinţa acestor domni, aş vrea să vă fac o rugăminte.
CLARICE *(venind lîngă ea)*: Ce vrei?
SMERALDINA *(încet, către Clarice)*: Sînt şi eu fată tînără şi vreau să-mi găsesc un rost. Servitorul domnişoarei Beatrice vrea să mă ia de nevastă şi dacă domnia-voastră aţi pune un cuvînt bun pe lîngă stăpîna lui ca să-i dea voie să mă ia, aş fi tare fericită.
CLARICE *(încet, Smeraldinei)*: Cu multă plăcere, draga mea Smeraldina, îţi făgăduiesc să vorbesc cît mai repede cu domnişoara Beatrice. *(Vine din nou lîngă ceilalţi.)*
PANTALONE *(Claricei)*: Ce tot şoptiţi acolo?
CLARICE: Nimic, domnule. Îmi spunea ceva.
SILVIO *(încet, Claricei)*: Nu pot să ştiu şi eu?

CLARICE *(aparte)*: Grozav de curioşi mai sînt şi bărbaţii! Şi-apoi vorbesc pe socoteala noastră, a femeilor!

SCENA ULTIMĂ

FLORINDO, TRUFFALDINO şi cei de mai înainte

FLORINDO: Sluga donniilor-voastre preaplecată. *(Îl salută, cu toţii. Lui Pantalone.)* Domnia-voastră sînteţi stăpînul casei?

PANTALONE: Da, sluga.

FLORINDO: Îngăduiţi-mi, vă rog, să mă prezint, aşa cum m-a îndemnat domnişoara Beatrice, ale cărei necazuri trecute, ca şi ale mele de altfel, le cunoaşteţi bine.

PANTALONE: Mă bucur din toată inima să vă cunosc şi mă bucur şi c-aţi scăpat de necazuri.

FLORINDO: Domnişoara Beatrice trebuie să-mi fie mireasă, şi dacă ne veţi face cinstea să poftiţi, veţi fi martori la căsătoria noastră.

PANTALONE: Ceea ce trebuie să se facă, să se facă numaidecît. Daţi-vă iute mîinile.

FLORINDO: Sînt gata, domnişoară Beatrice.

BEATRICE: Iată mîna mea, domnule Florindo.

SMERALDINA *(aparte)*: Nu se lasă rugaţi.

PANTALONE: O să încheiem pe urmă socotelile noastre. Faceţi-le-acum pe-ale voastre, că pe urmă le vom face şi noi pe-ale noastre.

CLARICE *(Beatricei)*: Mă bucur din toată inima, scumpă prietenă!

BEATRICE *(Claricei)*: Şi eu mă bucur din toată inima pentru dumneata!

SILVIO *(lui Florindo)*: Domnule, mă recunoaşteţi?

FLORINDO: Da, vă recunosc, sînteţi tînărul acela care m-a provocat la duel.

SILVIO: Spre nenorocirea mea. *(Arătînd-o pe Beatrice.)* Iată cine m-a dezarmat, deşi puţin a lipsit să nu mă şi omoare.

BEATRICE *(lui Silvio)*: Puteţi spune că v-a dăruit viaţa.

SILVIO: Da, aşa e.

CLARICE *(lui Silvio)*: A făcut-o de dragul meu.

PANTALONE: Noroc că toate s-au sfîrşit cu bine!

TRUFFALDINO: Mai lipseşte ceva, domnii mei.

PANTALONE: Ce mai lipseşte?

TRUFFALDINO *(lui Florindo, trăgîndu-l la o parte)*: Vă rog, vreau să vă spun numai un cuvînt.

FLORINDO *(încet, lui Truffaldino)*: Ce vrei?

TRUFFALDINO *(încet, lui Florindo)*: Vă aduceţi aminte ce mi-aţi făgăduit?

FLORINDO *(încet, lui Truffaldino)*: Ce? Nu-mi mai amintesc.

TRUFFALDINO *(încet, lui Florindo)*: S-o cereţi pe Smeraldina domnului Pantalone pentru mine.

FLORINDO *(încet, lui Truffaldino)*: Da, da, îmi amintesc. Îi spun îndată.

TRUFFALDINO *(aparte)*: Şi eu, sărăcuţul de mine, vreau să fiu în rînd cu lumea.

FLORINDO: Domnule Pantalone, cu toate că e prima dată cînd am cinstea şi plăcerea să vă văd, îndrăznesc să vă cer o favoare.

PANTALONE: Vă rog chiar, şi dacă-mi va sta în putinţă, cu plăcere.

FLORINDO: Servitorul meu ar dori să se căsătorească cu camerista domniei-voastre; aveţi ceva împotrivă?

SMERALDINA *(aparte)*: Frumos! Altul care mă cere. Cine dracu o fi? De l-aş cunoaşte cel puţin!

PANTALONE: Eu n-am nimic împotrivă. *(Smeraldinei.)* Dumneata ce zici?

SMERALDINA: Dacă aş şti că are o situaţie...

PANTALONE *(lui Florindo)*: E ceva de capul acestui servitor?

FLORINDO: E de puţin timp în slujba mea, dar mi-a făcut impresia că e destoinic şi de încredere.

CLARICE: Domule Florindo, mi-aţi luat-o înainte, căci propunerea asta trebuia s-o fac eu. Îmi luasem obligaţia s-o logodesc pe Smeraldina cu servitorul domnişoarei Beatrice, dar dacă aţi cerut-o pentru servitorul domniei-voastre, nu mai am de spus nimic.

FLORINDO: Nu, nu, dacă domnia-voastră aveţi această dorinţă, eu mă retrag şi vă las libertate deplină.

CLARICE: Niciodată nu voi îngădui ca dorinţele mele să treacă înaintea dorinţelor domniei-voastre. Şi-apoi, ca să vă spun drept, eu n-am nici o obligaţie, aşa că sînteţi liber, domnule.

FLORINDO: Sînteţi prea amabilă, domişoară. Domnule Pantalone, consideraţi că n-am spus nimic. Să nu mai pomenim nimic despre servitorul meu; şi-apoi, nici n-aş vrea să se căsătorească neapărat cu Smeraldina.

CLARICE: Dacă nu se căsătoreşte cu servitorul domniei-voastre, atunci nu se va căsători nici cu celălalt. Să nu nedreptăţim pe nimeni.

TRUFFALDINO *(aparte)*: Frumos! Ei se întrec în amabilităţi, şi eu rămîn fără nevastă.

SMERALDINA *(aparte)*: Tare mă tem că din doi n-o să mă aleg cu nici unul.

PANTALONE: Ei, hotărîţi-vă odată! Biata fată vrea şi ea să se mărite. S-o dăm fie unuia, fie celuilalt!

FLORINDO: În nici un caz nu-l va lua pe servitorul meu. Nu vreau s-o nedreptăţesc pe domnişoara Clarice.

CLARICE: Nici eu nu voi îngădui să fie nedreptăţit domnul Florindo.

TRUFFALDINO: Domnilor, lăsaţi-mă să aranjez eu treaba asta. Domnule Florindo, n-aţi cerut-o pe Smeraldina pentru servitorul domniei-voastre?

FLORINDO: Da, n-ai auzit şi tu?
TRUFFALDINO: Iar domnia-voastră, domnişoară Clarice, n-aţi hărăzit-o pe Smeraldina servitorului domnişoarei Beatrice?
CLARICE: Sigur că da.
TRUFFALDINO: Bine, dacă-i aşa, atunci dă-mi mîna, Smeraldina!
PANTALONE *(lui Truffaldino)*: Dar de ce să-ţi dea mîna ţie?
TRUFFALDINO: Fiindcă eu sînt şi servitorul domnului Florindo, şi al domnişoarei Beatrice.
FLORINDO: Cum?
BEATRICE: Ce spui?
TRUFFALDINO: Aveţi puţină răbdare. Domnule Floriudo, cine v-a rugat s-o cereţi pe Smeraldina de la domnul Pantalone?
FLORINDO: Tu.
TRUFFALDINO: Iar domnia-voastră, domnişoară Clarice, de cine aţi înţeles că e cerută Smeraldina?
CLARICE: De tine.
TRUFFALDINO: Aşadar, Smeraldina e-a mea!
FLORINDO: Beatrice, unde-i servitorul tău?
BEATRICE: Iată-l. Nu-i Truffaldino?
FLORINDO: Truffaldino? Truffaldino e servitorul meu.
BEATRICE: Servitorul tău nu-i Pasquale?
FLORINDO: Pasquale? Ştiam că-i al tău.
BEATRICE *(lui Truffaldino)*: Ia explică-ne acuma şi nouă!
TRUFFALDINO *(cere, prin felurite gesturi, iertare)*.
FLORINDO: Pungaşule!
BEATRICE: Tîlharule!
FLORINDO: Ai servit în acelaşi timp doi stăpîni?
TRUFFALDINO: Da, domnule, am avut curajul să fac şi-un lucru ca ăsta. M-am înhămat la asemenea treabă fără să mă gîndesc... am încercat aşa, la

întîmplare. Ce-i drept, n-a ţinut mult, dar am cel puţin mîngîierea că nici unul n-aţi reuşit să mă descoperiţi pînă acuma, dacă nu mă dădeam eu singur de gol de dragul fetei ăsteia. M-am trudit mult, am făcut şi greşeli, dar, pentru cît am fost de năstruşnic, cred c-or să mă ierte toate cinstitele voastre feţe.

S f î r ş i t u l c o m e d i e i